

BIBLIOGRAFIA

1000 Jahre

- 1995 *1000 Jahre Mecklenburg. Geschichte und Kunst einer europäischen Region. Landesausstellung Mecklenburg-Vorpommern 1995. Katalog zur Landesausstellung Schloss Güstrow*, J. Erichsen (Hrsg.), Hinstorff, Rostock.

Ameisenowa Zofia

- 1961 *Kodeks Baltazara Behema*, Auriga, Warszawa.

Die anständige Lust

- 1993 *Die anständige Lust. Von Esskultur und Tafelsitten*, U. Zischka, H. Ottomeyer, S. Bäuml (Hrsg.), Edition Spangenberg, München.

Antyki

- 1995 *Antyki. Kompendium wiedzy dla kolekcjonerów i miłośników staroci*, H. Mallalieu (red.), z angielskiego przeł. M. Dolińska et al., Warszawskie Wydawnictwo Literackie Muza SA, Warszawa.

Barnycz-Gupieniec Romana

- 1961 *Tokarstwo i bednarstwo z XIII–XIV wieku w osadzie miejskiej w Gdańsku*, Materiały Zachodniopomorskie, t. 7, s. 391–434.

Bartels Margarete

- 1982 *Aus Erd werden Schüssel gemacht. Volksleben und Brauchtum auf niederrheinischer bleiglasierter Irdenware*, Niederrheinisches Museum der Stadt Duisburg, Duisburg.

Bartels Michiel

- 2010 *Admiration in clay, devotion on paper. Archaeology, context and interpretation of an Anna Selbdritt statuette (1475-1515) from the Hanseatic town of Deventer, the Netherlands, in the context of early Renaissance poetry by Rudolf Agricola and book printing by Richard Pafraet*, [in:] K. De Groote, D. Tys, M. Pieters (ed.), *Exchanging Medieval Material Culture Studies on archaeology and history presented to Frans Verhaeghe* [= Relicta Monografieën 4], Vlaams Instituut & Vrije Universiteit, Brussel, s. 21–30.

Bastl Beatrix

- 2000 *Tugend, Liebe, Ehre: Die adelige Frau der Frühen Neuzeit*, Bohlau, Wien.

Baumgartner Erwin, Krueger Ingeborg

- 1988 *Phönix aus Sand und Asche. Glas des Mittelalters*, Klinkhardt & Biermann Verlag, München.

Baudy Gerhard

- 2009 *Święte mięso i społeczne ciało. Rytualne fikcje w antycznej praktyce składania ofiar i w chrześcijańskiej eucharystii*, [w:] F.T. Gottwald, L. Kolmer (red.), *Jedzenie, rytuały i magia*, z niemieckiego przeł. E. Ptaszyńska-Sadowska, Warszawskie Wydawnictwo Literackie MUZA SA, Warszawa, s. 51–81.

Berling Karl

- 1920 *Altes Zinn. Ein Handbuch für Sammler und Liebhaber* (II Auflage), Richard Carl Schmidt & Co., Berlin.

Bertram Fritz, Zimmermann Helmut

1967 *Begegnungen mit Zinn*, Artia, Praha.

Bianco David

2006 *Bruegel*, z włoskiego przeł. D. Łąkowska, Rzeczpospolita/HPS, Warszawa.

Bis Magdalena

2014 *Późnośredniowieczne i wczesnonowoczesne naczynia białe z Solca nad Wisłą*, Wydawnictwo Instytutu Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk, Warszawa.

Biszkont Jadwiga

2005 *Późnośredniowieczne szklarstwo na Śląsku* (= Wratislavia Antiqua 7), Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław.

2006 *Naczynia szklane w średniowiecznych miastach śląskich*, Archeologia Żywa, nr 2 (36), s. 82–86.

2018 *Późnośredniowieczne naczynia szklane z Głogowa*, [w:] K. Czapla (red.), *Głogów. Średniowieczne miasto nad Odrą*, Wydawnictwo Pracowni Badań Regionalnych Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Głogowie, Głogów, s. 113–127.

Błaszczak Włodzimierz

1982 *Będzin przez wieki. Dzieje miasta i jego rozwoju urbanistyczno-przestrzennego od średniowiecza do połowy XX w. na podłożu osadnictwa w starożytności i wczesnym średniowieczu*, PTTK oddział w Będzinie, Poznań.

Bobowski Bogdan

2011 *Kultura materialna mieszczan Świdnicy i rycerstwa wiechbildu świdnickiego w świetle testamentów (od I połowy XIV do końca I ćwierci XVII wieku)*, Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra.

Bochnak Adam, Pagaczewski Julian

1959 *Polskie rzemiosło artystyczne wieków średnich*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.

Bojanowska Agata, Glinkowska Barbara, Orawiec Tadeusz, Puk Anna

2012 *Katalog XVII-wiecznej ceramiki naczyniowej związanej z ośrodkiem bolesławieckim*, [w:] A. Bober-Tubaj, M. Bauer (red.), *U źródeł bolesławieckiej ceramiki*, Muzeum Ceramiki w Bolesławcu/Schlesischen Museums zu Görlitz, Bolesławiec, s. 223–261.

Borowski Grzegorz, Szwed Robert

2009 *Materiały z pracowni garncarskiej z końca XV i początku XVI w. z ul. Legnickiej w Środzie Śląskiej*, Silesia Antiqua, t. 45, s. 161–196.

Braun Edmund Wilhelm

1907 *Eine Gruppe schlesischer Hefnerkeramik aus der II. Hälfte des 16. Jahrhunderts*, Schlesiens Vorzeit in Bild und Schrift, Bd. 4 (Neue Folge), s. 122–123.

Bresch Jolanta, Buśko Cezary

2001 *Badania na placu Sądowym*, [w:] C. Buśko (red.), *Rynek Wrocławski w świetle badań archeologicznych*, cz. 1 (= Wratislavia Antiqua 3), Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, s. 109–146.

Brillat-Savarin Anthelme

2015 *Fizjologia smaku albo medytacje o gastronomii doskonałej*, wybór i oprac. W. Zawadzki, z francuskiego przeł. J. Guze, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa.

Bruckschen Martina

2004 *Glasfunde des Mittelalters und der frühen Neuzeit aus Braunschweig. Bedeutung, Verwendung und Technologie von Hohlglas in Norddeutschland* (= Materialhefte zur Ur- und Frühgeschichte Niedersachsen 33), Verlag Marie Leidorf, Rahden.

Buchwald Conrad

1909 *Ein Abendmahlsbild aus dem breslauer Rathause*, Schlesiens Vorzeit in Bild und Schrift, Bd. 5 (Neue Folge), s. 144–150.

Buczkowski Kazimierz, Skórczewski Witold

1936 *Dawne polskie szkła malowane*, Arkady, R. 2, nr 4, s. 216–233.

Bukowska-Gediga Jadwiga, Gediga Bogusław

1986 *Wczesnośredniowieczny gród na Ostrówku w Opolu*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław.

Burckhardt Jakób

1930 *Kultura Odrodzenia we Włoszech*, z niemieckiego przeł. M. Kreczowska, Krakowska Spółka Wydawnicza, Kraków.

Buśko Cezary

1998 *Śląsk w XII i XIII wieku. Zderzenie kultur*, [w:] K. Wachowski (red.), *Kultura średniowiecznego Śląska i Czech. „Rewolucja” XIII wieku*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, s. 155–159.

Buśko Cezary, Dymek Katarzyna, Piekalski Jerzy

1993 *Badania archeologiczno-architektoniczne przeprowadzone na zamku Wleń w 1991 r.*, Śląskie Sprawozdania Archeologiczne, t. 34, s. 367–384.

Bylina Stanisław

- 2005 *Religijność mieszkańców Europy Środkowo-Wschodniej w późnym średniowieczu*, [w:] M. Koźmiński (red.), *Cywilizacja europejska. Wykłady i eseje* (wyd. 2), Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, Collegium Civitas Press, Warszawa, s. 103–120.

Bynum Caroline W.

- 2007 *Wonderful Blood. Theology and Practice in Late Medieval Northern Germany and Beyond*, University of Pennsylvania Press, Philadelphia.

Bystron Jan Stanisław

- 1976 *Dzieje obyczajów w dawnej Polsce. Wiek XVI–XVIII*, t. 2 (wyd. 3), Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa.

Cardano Girolamo

- 1974 *Girolamo Cardano. Autobiografia*, z włoskiego przeł. i oprac. J. Ochman, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław.

Cellini Benvenuto

- 1910 *Żywot Benvenuta Cellini'ego. Własnoręcznie spisany we Florencji*, cz. 3, z włoskiego przeł. S. Machniewicz, Ed Nicz i S-ka, Warszawa.

Ceynowa Beata, Trawicka Ewa

- 2008 *Symbolika lwów na średniowiecznych artefaktach archeologicznych ze zbiorów Muzeum Archeologicznego w Gdańsku*, [w:] T. Maćkowski (red.), *Lwy w heraldyce i sztuce europejskiej*, Fundacja „Wspólnota Gdańska”, Gdańsk, s. 87–93.

Chrzanowska Anna

- 1991 *Szkło nowożytnie. 16–18 w. Katalog zbiorów Muzeum Narodowego we Wrocławiu*, Muzeum Narodowe we Wrocławiu, Wrocław.
- 2000 *Konew wrocławskiego cechu powroźników, 1511*, [w:] M. Starzewska (red.), *Ornamenta Silesiae. Tysiąc lat rzemiosła artystycznego na Śląsku*, Wydawnictwo Muzeum Narodowego we Wrocławiu, Wrocław, s. 83.

Chrzanowska Anna, Gluziński Wojciech, Kwaśny Zbigniew, Trznadel Wojciech

- 1974 *Z dziejów szklarstwa na Dolnym Śląsku*, Dolnośląskie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne, Wrocław.

Chojecka Ewa

- 1993 *Sztuka protestancka na górnym Śląsku*, [w:] E. Chojecka (red.), *Oblicza sztuki protestanckiej na Górnym Śląsku*, Wydawnictwo Muzeum Śląskiego, Katowice, s. 7–11.

Chojnacka Halina, Chrzanowska Paulina

- 1987 *Artystyczne szkło w okresie baroku i klasycyzmu*, [w:] H. Limanowska-Noskowska (red.), *Polskie szkło do połowy XIX wieku* (wyd. 2), Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław, s. 132–147.

Chorowska M., Caban M., Duma P., Piekalski J., Gomułka I.

- 2018 *W cieniu pałacu Hatzfeldtów i kościoła św. Wojciecha. Wstępne wyniki badań kwartału między pl. Nowy Targ a ul. Wita Stwosza we Wrocławiu*, Śląskie Sprawozdania Archeologiczne, t. 60/2, s. 241–263.

Chudziak Jadwiga

- 1977 *Akwamanila z Mogilna*, *Archeologia Polski*, t. 22, z. 1, s. 171–178.

Ciasnocha Tomasz, Wachowski Krzysztof

- 2007 *Krzyżacki zamek w Łędycku na Pomorzu odnaleziony*, *Archaeologia Historica Polona*, t. 17, s. 273–276.

Cnotliwy Eugeniusz

- 1981 *Szkło z XVI–XVIII wieku z Zamku Książąt Pomorskich w Szczecinie*, *Materiały Zachodniopomorskie*, t. 27, s. 331–381.

Cosman-Pelner Medeleine

- 2002 *Fabulous Feasts. Medieval Cookery and Ceremony* (tenth paperback printing), George Braziller, New York.

Czaja Roman

- 2004 *Uczty rady miejskiej w średniowiecznym Elblągu*, [w:] R. Czaja, G. Nawrońska, M. Rębkowski, J. Tandecki (red.), *Archaeologia et historia urbana*, Muzeum Archeologiczno-Historyczne w Elblągu, Elbląg, s. 263–267.

Czapla Krzysztof

- 1997 *Sprawozdanie z ratowniczych badań archeologicznych na Starym Mieście w Głogowie na kwartale A-20, część płd.-zach.*, *Dolnośląskie Wiadomości Prahistoryczne*, t. 4, s. 245–267.

Czapla Krzysztof, Pogorzelski Wacław

- 1993 *Wyniki ratowniczych badań archeologicznych na kwartale A-19, posesja nr 11 na Starym Mieście w Głogowie*, *Dolnośląskie Wiadomości Prahistoryczne*, t. 2, s. 231–240.

Czarnowski Stefan

- 2005 *Kultura*, Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa.

Czihak Eugen (Hrsg.)

- 1891 *Schlesische Gläser. Nebst einem beschreiben den Katalog der Gläserammlung des Museums Schlesischer Altertümer*, Breslau Verlag des Museums Schlesischer Altertümer, Breslau.

Dąbal Joanna

- 2009 *Nowe znaleziska naczyń kamionkowych grupy Falkego z Gdańska*, Acta Archaeologica Pomoranica, t. 3, s. 223–228.

Delumeau Jean

- 1993 *Cywilizacja odrodzenia*, z francuskiego przeł. E. Bąkowska, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa.

Dembińska Maria

- 1963 *Konsumpcja żywnościowa w Polsce średniowiecznej*, Instytut Historii Kultury Materialnej Polskiej Akademii Nauk, Warszawa.
- 1999 *Food and Drink in Medieval Poland*, Trans. from Polish by M. Thomas, University of Pennsylvania Press, Philadelphia.

Dębowski Tadeusz

- 1988 *Ceramika lośticka znaleziona na terenie późnośredniowiecznego dworu obronnego w Spytkowicach k/Zatora*, [w:] Z. Skrok (red.), *Badania archeologiczne Pracowni Konserwacji Zabytków. Studia i Materiały*, Wydawnictwo Pracowni Konserwacji Zabytków, Warszawa, s. 375–391.

Długolecka Olga, Długolecki Wiesław

- 2010 *The Sumptuous Use of Food at Castle Marienburg (Malbork), at the Start of the Fifteenth Century*, Acta Poloniae Historica, t. 102, s. 101–126.

Dolański Dariusz

- 1998 *Najspokojniejszy kościół: reformacja XVI wieku w księstwie głogowskim*, Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Tadeusza Kotarbińskiego, Zielona Góra.

Drabina Jan

- 1998 *Życie codzienne w miastach śląskich XIV i XV w.* (wyd. 2), Wydawnictwo SKRYBA s.c., Wrocław.

Drahotová Olga

- 1984 *Szkło europejskie*, z czeskiego przeł. A. Borowiecki, Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, Warszawa.

Drnovský Pavel

- 2017 *Nález zlomku kameninového poháru tzv. Falkeho skupiny na hradě Kumburku, okr. Semily*, Archeologie ve středních Čechách, Ob. 21, s. 419–424.

Dumanowski Jarosław, Pawlas Andrzej, Poznański Jerzy

- 2010 *Sekrety kuchmistrzowskie Stanisława Czernieckiego. Przepisy z najstarszej polskiej książki kucharskiej z 1682 roku*, Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie, Warszawa.

Dygo Marian

- 2006 *Wschód i zachód: gospodarka Europy w XIV–XV wieku*, [w:] S. Gawlas (red.), *Ziemie polskie wobec Zachodu. Studia nad rozwojem średniowiecznej Europy*, Wydawnictwo DiG, Warszawa, s. 117–194.

Dymek Katarzyna

- 1995 *Średniowieczne i renesansowe kafle śląskie*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław.

Dzieduszycki Wojciech

- 1980 *Przemiany w strukturze garncarstwa polskiego w 2 połowie XIII i w 1 połowie XIV wieku*, Archeologia Polski, t. 24, z. 2, s. 363–379.
- 1997 *Garncarstwo polskie u progu późnego średniowiecza. Tradycje. Adaptacja nowych wzorców. Uwarunkowania społeczno-kulturowe*, Archaeologia Historica Polona, t. 5, s. 153–161.

Dziedzic Piotr

- 2007 *Późnośredniowieczne zabytki z badań archeologicznych na terenie miasta Wschowy*, Archeologia Środkowego Nadodrza, t. 5, s. 243–266.

Dziedzic Piotr, Kałagate Sławomir, Magda-Nawrocka Marlena

- 2004 *Wstępne wyniki badań archeologicznych na terenie Starego Miasta w Żaganiu w latach 1995–1997*, Archeologia Środkowego Nadodrza, t. 3, s. 65–168.

Egan Geoff

- 2010 *Spoons*, [in:] Geoff Egan, *The Medieval Household. Daily Living c. 1150–c. 1450 (Medieval Finds from Excavation in London)*, Boydell Press, London, s. 244–252.

Ehrlich Bruno

- 1917 *Keramische und andere ordenszeitliche Funde in der Stadt Elbing und in der Elbinger Umgegend*, Sonderabdruck aus „Mitteilungen des Copernicus-Vereins für Wissenschaft und Kunst zu Thorn”, H. 25, s. 1–75.

Elias Norbert

- 1980 *Przemiany obyczajów w cywilizacji Zachodu*, z niemieckiego przeł. T. Zabłudowski, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa.
- 2011 *O procesie cywilizacji. Analizy socjo- i psychogenetyczne*, z niemieckiego przeł. T. Zabłudowski i K. Markiewicz, Wydawnictwo W.A.B., Warszawa.

Encyklopedia

- 1993 *Encyklopedia historii świata*, t. 7: *Czasy odkryć geograficznych*, M. Łotyszowa, K. Maleszko (red.), z francuskiego przeł. T. Olbromski, Delta Larousse/Empik, Warszawa.

Essen

- 1990 *Essen und Trinken in Mittelalter und Neuzeit*, I. Bitsch, T. Ehlert, X. von Ertzdorff (Hrsg.), Jan Thorbecke Verlag, Sigmaringen.

Estreicher Stanisław

- 1898 *Ustawy przeciwko zbytkowi w dawnym Krakowie*, Rocznik Krakowski, t. 1, s. 102–134.

Falke Otto

- 1907 *Gotisches Steinzeug von Dreihäusen in Hessen*, Kunst und Kunsthandwerk, J. 10, Wien, s. 295–309.

Fercowicz Tadeusz

- 2002 *Tarcze trumienne i pogrzebowe cechów i bractw*, [w:] M. Korzel-Kraśna (red.), *Zabytki cechów śląskich*, Wydawnictwo Muzeum Narodowego we Wrocławiu, Wrocław, s. 204–291.
- 2011 *O dawnych cechach wrocławskich i ich obyczajach*, Roczniki Sztuki Śląskiej, t. 20, s. 239–267.

Firszt Stanisław

- 1994 *Naczynia szklane z XIII–XVIII w. z badań i odkryć na terenie Legnicy*, Szkice Legnickie, t. 16, s. 23–42.
- 1999 *Naczynia szklane odkryte podczas badań i odkryć archeologicznych na terenie dawnego województwa jeleniogórskiego do 1997 roku*, Skarbiec Ducha Gór, t. 4, s. 17–21.

Fonferek Joanna, Marcinkowski Mirosław, Sieńkowska Urszula

- 2012 *Elbląg – życie codzienne w porcie hanzeatyckim*, Muzeum Archeologiczno-Historyczne w Elblągu, Elbląg.

Food

- 1995 *Food in the Middle Ages*, M.W. Adamson (ed.), Garland Publishing, New York-London.

Forstner Dorothea

- 1990 *Świat symboliki chrześcijańskiej*, z niemieckiego przeł. W. Zakrzewska *et al.*, Instytut Wydawniczy PAX, Warszawa.

Fouquet Gerhard, Zeilinger Gabriel

- 2011 *Katastrophen im Spätmittelalter*, Verlag Philip von Zabern, Darmstadt.

Friedel Brigid

- 2010 *Drechselkanne und Deckel mit Ringriff*, [in:] U.G. Großmann (Hrsg.), *Mythos Burg. Eine Ausstellung des Germanischen Nationalmuseums Nürnberg*, Verlag Germanisches Nationalmuseum Nürnberg, Dresden, s. 216–217.

Fryda František

- 1990 *Typologie středověkého skla v Čechách od 13. do konce 15. století*, Sborník Západočeského muzea v Plzni. Historie, sv. 5, s. 59–84.

Fryś-Pietraszkowa Ewa

- 1994 *Rozkwit i zmierzch ceramiki siwej*, [w:] A. Gruszczyńska, A. Targońska (red.), *Garncarstwo i kaflarstwo na ziemiach polskich od późnego średniowiecza do czasów współczesnych*, Muzeum Okręgowe w Rzeszowie, Rzeszów, s. 15–19.

Furmanek Mirosław, Kulpa Sławomir, Witosz Krzysztof

- 2006 *Wodzisław Śląski a dziedzictwo europejskie*, Urząd Miasta w Wodzisławiu Śląskim, Wodzisław Śląski.

Gaimster David (with contributions by: Robin Hildyard, John Goodall, Judy Rudoe, Duncan Hook, Ian Freestone, Mike Tite)

- 1997 *German Stoneware 1200–1900. Archaeology and Cultural History*, British Museum Press, London.

Gajewska Elżbieta

- 1996 *Nowożytnie wyroby szklane z działki mieszczańskiej przy ulicy Więziennej 29 we Wrocławiu*, Śląskie Sprawozdania Archeologiczne, t. 38, s. 281–294.

Garbacz Krzysztof

- 2007 *Ślady średniowiecznych umocnień odkrytych w rejonie Baszty Katowskiej w Lubsku – wyniki prac archeologicznych*, Dolnośląskie Wiadomości Prahistoryczne, t. 6, s. 33–80.

Gawlikowski Jerzy, Stępień Jerzy

- 2004 *Struktura spożycia mięsa w Elblągu w świetle materiałów archeologicznych*, [w:] R. Czaja, G. Nawrońska,

M. Rębkowski, J. Tandecki (red.), *Archaeologia et historia urbana*, Muzeum Archeologiczno-Historyczne w Elblągu, Elbląg, s. 269–275.

Giorgio Marcella

2013 *Fornaci e scarti ceramici a Pisa tra Quattro e Cinquecento*, [in:] A. Alberti, M. Giorgio (ed.), *Vasai e vasellame a Pisa tra cinque e seicento. La produzione di ceramica attraverso fonti scritte e archeologiche*, Società Storica Pisana, Pisa, s. 13–25.

Glinkowska Barbara (współpraca: Michał Karpiński, Tadeusz Orawiec, Robert Szwed)

2012 *Analiza formalna ceramiki ze stanowiska przy ul. Piaskowej w Bolesławcu*, [w:] A. Bober-Tubaj, M. Bauer (red.), *U źródeł bolesławieckiej ceramiki*, Muzeum Ceramiki w Bolesławcu/Schlesischen Museums zu Görlitz, Bolesławiec, s. 31–203.

Gluziński Wojciech

1966 *Badania wykopaliskowe na terenie średniowiecznej huty szkła w Piechowicach*, Szkło i Ceramika, R. 17, nr 9, s. 245–248.

1987 *Szklarstwo śląskie od połowy XIII do połowy XVII wieku*, [w:] H. Limanowska-Noskowska (red.), *Polskie szkło do połowy XIX wieku* (wyd. 2), Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław, s. 63–69.

Goliński Mateusz

2006 *Wrocławskie spisy zastawów, długów i mienia żydowskiego z 1453 roku. Studium z historii kredytu i kultury materialnej* (= Historia 173, Acta Universitatis Wratislaviensis No 2852), Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław.

Gołębniak Andrzej

2004 „*Archeologia in gremio*”, [w:] J. Gąssowski (red.), *Monument. Studia i materiały Krajowego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków*, Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków, Warszawa, s. 11–36.

Gołębiewski Andrzej

1992 *Ornamentyka późnośredniowiecznych i nowożytnych naczyń szklanych (analiza zabytków archeologicznych z Elbląga i Torunia)*, Kwartalnik Historii Kultury Materialnej, R. 40, nr 4, s. 469–491.

1997 *Importy naczyń szklanych na Starym Mieście w Elblągu w średniowieczu i okresie nowożytnym*, Archaeologia Elbingensis, t. 2, s. 37–48.

1998a *Użytkowanie naczyń szklanych w średniowiecznych miastach Pomorza i Prus*, Archaeologia Historica Polona, t. 7, s. 213–229.

1998b *Puchary szklane typu Romer z terenu Polski północnej*, Kwartalnik Historii Kultury Materialnej, R. 38, nr 3, s. 429–447.

2000 *Elbląskie szkła emaliowane*, Archaeologia Historica Polona, t. 8, s. 205–231.

2004 *Szkła w stylu weneckim w nowożytnym materiale archeologicznym ze Starego Miasta w Elblągu*, [w:] R. Czaja, G. Nawrońska, M. Rębkowski, J. Tandecki (red.), *Archaeologia et historia urbana*, Elbląg, s. 465–473.

Goš Vladimir

2007 *Loštice. Město středověkých hrnčírů*, Slezská univerzita v Opavě, Opava.

Greenblatt Stephen

2012 *Zwrot. Jak zaczął się renesans*, z angielskiego przeł. M. Słysz, Wydawnictwo Albatros A. Kuryłowicz, Warszawa.

Gregerová Miroslava, Hložek Martin

2008 *Keramická petrografie loštické hrnčiny*, Geologické Výzkumy na Moravě a ve Slezsku, R. 15, s. 86–89.

Grodziski Stanisław

1958 *Uwagi o prawach przeciwko zbytkowi w dawnej Polsce*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prawo, t. 20, z. 5, s. 67–86.

Gross Uwe

1988 *Bilder und Sachen*, [in:] M. Elmar, W. Wilfried (Hrsg.), *Codex Manesse. Die Große Heidelberger Liederhandschrift. Texte – Bilder – Sachen. Katalog*, Braus Verlag, Heidelberg, s. 68–112.

Gryglewicz Feliks

1968 *Chleb, wino i Eucharystia w symbolice Nowego Testamentu*, Sprawy Biblijne, z. 19, s. 1–147.

Guldan-Klamecka Bożena, Ziomecka Anna

2003 *Sztuka na Śląsku XII–XVI w.*, Wydawnictwo Muzeum Narodowego we Wrocławiu, Wrocław.

Gündel Christian

1933 *Die Altertümer und Urkunden des schlesischen Bäckerhandwerks. Katalog der kulturhistorischen Abteilung der grossen deutschen Bäckereifach-Ausstellung vom 5. bis 13. August 1933 in Breslau*, Breslau.

Haedeke Hanns-Ulrich

1973 *Zinn. Zentren der Zinngiesserekunst von der Antike bis zum Jugendstil*, Koehler & Amelang, Leipzig.

Haggrén Georg, Sedláčková Hedvika

- 2006 *Ribbed beakers with applied glass threads in Europe*, *Památky Archeologické*, t. 98, s. 185–250.

Hahn Richard

- 1913 *Der Fund mittelalterlicher im Baugrunde alter Häuser zu Liegnitz und dessen Bedeutung für die Volkskunde*, *Mitteilungen des Geschichts- und Altertums-Vereins zu Liegnitz*, H. 5, s. 158–208.

Harasimowicz Jan

- 1993 *Słowo widzialne. Luteranizm górnośląski w zwierniadle sztuki*, [w:] E. Chojecka (red.), *Oblicza sztuki protestanckiej na Górnym Śląsku*, Wydawnictwo Muzeum Śląskiego, Katowice, s. 12–22.
- 2006 *Tryptyk z Masłowa*, [w:] J. Harasimowicz (red.), *Encyklopedia Wrocławia* (wyd. 3), Wydawnictwo Dolnośląskie, Wrocław, s. 990.
- 2013 *Protestanci wobec krzyża*, *Miesięcznik Ewangelicki*, Nr 3(3), <http://ewangelicki.pl/cover/protestanci-wobec-krzyza-jan-harasimowicz/> (dostęp: 09.04.2021).

Hasse Max

- 1979 *Neues Hausgerät, neue Häuser, neue Kleider – Eine Betrachtung der städtischen Kultur im 13. und 14. Jahrhundert sowie ein Katalog der metallenen Hausgeräte*, *Zeitschrift für Archäologie des Mittelalters*, Jh. 7, s. 7–83.

Heege Andreas (mit Beiträgen von Eva Roth Heege, Karl-Ernst Behre, Suzanne Frey-Kupper, Silke Grefen-Peters, Peter Steppuhn, Stefan Teuber, Klaus Tidow, Serge & Marquita Volker, Julian Wiethold).

- 2002 *Einbeck im Mittelalter. Eine archäologisch-historische Spurensuche*, Isensee Verlag, Oldenburg.

Hendel Zenon

- 1995 *Wyniki badań ratowniczych przeprowadzonych w latach 1992–93 w Głogowie na Ostrowie Tumskim, stan. nr 2*, *Dolnośląskie Wiadomości Prahistyczne*, t. 3, s. 159–190.
- 1997 *Badania archeologiczne przeprowadzone w 1994 r. w Głogowie na Starym Mieście przy ulicy Balwierskiej, w kwartale A-24*, *Dolnośląskie Wiadomości Prahistyczne*, t. 4, s. 271–283.

Higman Barry W.

- 2012 *Historia żywności*, z angielskiego przeł. A. Kunicka, Aletheia, Warszawa.

Hintze Erwin

- 1909 *Schlesische Zingieserwerkstätten*, *Schlesiens Vorzeit in Bild und Schrift* (NF), Bd. 5, s. 169–200.
- 1910 *Eine schlesische Zinkanne vom Jahre 1506 in der Sammlung Oppler in Hannover*, *Der Cicerone Halbmonatsschrift für die Interessen des Kunstforschers & Sammlers*, Bd. 2, H. 9, s. 303–307.
- 1924 *Formengeschichte des schlesisches Zinns*, *Schlesiens Vorzeit in Bild und Schrift* (NF), Bd. 8, s. 47–73.
- 1926 *Die deutschen Zingieser und ihre Marken*, Bd. 4: *Schlesische Zingieser*, Karl Hiersemann Verlag, Leipzig 1926.

Hirschfelder Gunther

- 2001 *Europäische Esskultur. Eine Geschichte der Ernährung von der Steinzeit bis Heute*, Campus Verlag, Frankfurt am Main.

Holtmann Gerhard

- 1993 *Untersuchung zu mittelalterlichen und frühneuzeitlichen Messern dargestellt am Beispiel von archäologischen Funden vornehmlich aus dem weiteren Küstenbereich von Nord- und Ostsee bis zur Mittelgebirgszone*, praca doktorska napisana pod kierunkiem H.-G. Stephana w archiwum biblioteki Uniwersytetu Georga-Augusta w Getyndze.

Hütt Wolfgang

- 1985 *Niemieckie malarstwo i grafika późnego gotyku i renesansu*, z niemieckiego przeł. S. Błaut, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa.

Huizinga Johan

- 1985 *Homo ludens. Zabawa jako źródło kultury*, z niderlandzkiego przeł. M. Kurecka, W. Wirpsza, Czytelnik, Warszawa.

Janowski Andrzej

- 2009 *Recykling metali w średniowieczu. Kilka uwag o wtórnym wykorzystaniu średniowiecznych mis brązowych*, [w:] M. Bogacki, M. Franz, Z. Pilarczyk (red.), *Gospodarka ludów Morza Bałtyckiego*, t. 1: *Starożytność i średniowiecze*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń, s. 117–132.

Januszek-Sieradzka Agnieszka

- 2010 *Wspólnota stołu królewskiego w czasach Władysława Jagiełły*, [w:] W. Iwańczak, J. Smółucha (red.), *Wspólnoty małe i duże w społeczeństwach Czech i Polski w średniowieczu i w czasach nowożytnych*, Księgarnia Akademicka, Kraków, s. 285–314.

Jasiński Tomasz

- 1992 *Was assen die Hochmeister des Deutschen Ordens und Ihre Gäste am Anfang des 15. Jhs.*, *Studia Historica Slavo-Germanica*, Bd. 18, s. 15–25.

Jastrzębski Andrzej, Piekalski Jerzy, Wysocka Irena

- 2001 *Dawne działki mieszczańskie przy ulicach św. Mikołaja 19-25 i Nowy Świat 38-40 we Wrocławiu*, *Śląskie Sprawozdania Archeologiczne*, t. 33, s. 333–344.

Jaszewska Alina, Wawrzyniak Piotr

- 2007 *Wstępne wyniki badań archeologicznych przeprowadzonych w 2005 r. na obwodnicy Sulechowa, pow. Zielona Góra, woj. lubuskie*, *Archeologia Środkowego Nadodrza*, t. 5, s. 269–297.

Jaworski Krzysztof

- 2012 *Obróbka surowca kościanego w średniowieczu i czasach nowożytnych w zachodniej części Ostrowa Tumskiego we Wrocławiu*. Materiały z posesji przy ul. Katedralnej 4, [w:] A. Pankiewicz (red.), *Nowożytny cmentarz przy kościele św. Piotra i Pawła na Ostrowie Tumskim we Wrocławiu (lata 1620–1671)* (= *Wratislavia Antiqua* 17), Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, s. 165–204.

Jaworski Krzysztof, Krukiewicz Barbara

- 1997 *Z badań późnośredniowiecznej Świdnicy. Ulica Spółdzielcza 33*, *Śląskie Sprawozdania Archeologiczne*, t. 39, s. 299–309.
- 2003 *Z badań nad wystrojem plastycznym średniowiecznej ceramiki świdnickiej*, [w:] B. Czechowicz (red.), *Dziedzictwo artystyczne Świdnicy*, Polsko-Niemiecki Ośrodek Badań nad Dziedzictwem Kulturowym Śląska Stowarzyszenia Historyków Sztuki, Świdnica, s. 167–173.

Jaworski Krzysztof, Pankiewicz Aleksandra

- 2007 *Badania archeologiczne na szczycie Gromnika po II wojnie światowej*, [w:] K. Jaworski, A. Pankiewicz (red.), *Gromnik. z dziejów zasiedlenia i zagospodarowania szczytu*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, s. 79–122.

Kajzer Leszek

- 1981 *Czy akwamanila mogileńska pochodzi z XII wieku?*, *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*, R. 29, Nr 1, s. 79–81.

Kalesny Franciszek

- 1994 *Habanowie i habańska ceramika na Słowacji w XVI–XVIII wieku*, [w:] A. Gruszczyńska, A. Targońska (red.), *Garncarstwo i kaflarstwo na ziemiach polskich*

od późnego średniowiecza do czasów współczesnych, Muzeum Okręgowe w Rzeszowie, Rzeszów, s. 33–44.

Kałagate Sławomir

- 1994 *Ceramika z wieży rycerskiej w Witkowie, gm. Szprotawa, woj. zielonogórskie, stanowisko nr 6*, [w:] A. Gruszczyńska, A. Targońska (red.), *Garncarstwo i kaflarstwo na ziemiach polskich od późnego średniowiecza do czasów współczesnych*, Muzeum Okręgowe w Rzeszowie, Rzeszów, s. 161–184.
- 2004 *Nowożytny materiał ceramiczny pochodzący z badań ratowniczych w Lubsku – przyczynek do badań nad garncarstwem nowożytnym rejonu środkowej Odry*, [w:] S. Groblica, A. Jaszewska, S. Górka (red.), *Odra – przeszkoda czy pomost w ekspansji kulturowej?* [= *Biblioteka Archeologii Środkowego Nadodrza* 2], Stowarzyszenie Naukowe Archeologów Polskich Oddział Lubuski/Muzeum Archeologiczne Środkowego Nadodrza w Świdnicy, Zielona Góra, s. 347–362.

Karłowska-Kamzowa Alicja

- 1980 *Malarstwo śląskie 1250–1450*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław.

Karpowicz Mariusz

- 1975 *Sztuka polska XVII wieku*, Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, Warszawa.

Karst Dobiesław

- 2000 *Średniowieczne browarnictwo w Świdnicy*, praca doktorska napisana pod kierunkiem K. Wachowskiego w archiwum biblioteki Instytutu Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego, nr PDr–36.
- 2009 *Ceramika z klasztoru dominikanów w Świdnicy*, *Śląskie Sprawozdania Archeologiczne*, t. 51, s. 269–279.
- 2012 *Dzban antropomorficzny*, [w:] D. Karst (red.), *Sztuka Świdnicy na tle dziejów*, Muzeum Dawnego Kupiectwa, Świdnica, s. 54–55.

Kasten Eberhard

- 1976 *Tönerne figürliche Giessgefäße des Mittelalters in Mitteleuropa*, *Arbeits- und Forschungsberichte zur sächsischen Bodendenkmalpflege*, Bd. 20/21, s. 387–558.

Kaźmierczyk Józef

- 1966 *Wrocław lewobrzeżny we wczesnym średniowieczu*, cz. 1, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław.
- 1970 *Wrocław lewobrzeżny we wczesnym średniowieczu*, cz. 2, Zakład Narodowy im. Ossolińskich/Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, Wrocław.

Keys Lynne

- 2010 *Wooden vessels*, [in:] G. Egan, *The Medieval Household. Daily Living c. 1150–c. 1450 (Medieval Finds from Excavation in London)*, Boydell Press, London, s. 196–217.

Klápště Jan

- 1997 *Proměny keramiky ve středověkém městě Mostě*, *Archaeologia Historica Polona*, t. 5, s. 163–174.

Klesse Brigitte, Mayr Hans

- 1987 *Veredelte Gläser aus Renaissance und Barock. Sammlung Ernesto Wolf*, Verlag Kremayr & Scheriau, Wien.

Klose Gustav

- 1876 *Die Zinnerne Kanne des Löwenberger Tuchknappen*, *Schlesiens Vorzeit in Bild und Schrift*, Bd. 3, s. 53–59.

Knapíński Ryszard

- 2005 *Po co Kościółowi obrazy*, Nauka, Nr 3, s. 139–165, https://documen.site/download/ryszard-knapiski-kul_pdf (dostęp: 09.04.2021).

Knesebeck Harald Wolter

- 2001 *Der Elisabethpsalter in Cividale del Friuli. Buchmalerei für den Thüringer Landgrafenhof zu Beginn des 13. Jahrhunderts*, Deutscher Verlag für Kunstwissenschaft, Berlin.

Knorr Heinz

- 1971 *Messer und Dolch. Eine Untersuchungen zur Mittelalterlichen Waffenkunde in gesellschaftskritischer Sicht*, Veröffentlichungen des Museums für Ur- und Frühgeschichte Potsdam, Bd. 6, s. 121–145.

Kobielus Stanisław

- 2002 *Bestiarium chrześcijańskie. Zwierzęta w symbolice i interpretacji. Starożytność i średniowiecze*, Instytut Wydawniczy PAX, Warszawa.

Kochan Šimon

- 2012 *Dřevěné středověké artefakty z Jihlavy*, *Archaeologia Historica*, t. 37, s. 767–795.

Kochanowska-Reiche Małgorzata (współpraca: Lech Majewski, Krzysztof Samulik)

- 2003 *Mistyczne średniowiecze*, Wydawnictwo BOSZ, Lesko.

König Sonja

- 2001 *Mehrpäskeramik – Eine spätmittelalterliche Form des Tafelgeschirrs in Deutschland und angrenzenden*

Gebieten, mit einen Verbreitungsschwerpunkt zwischen Hannover und Magdeburg, [in:] H.-G. Stephan, K. Wachowski (Hrsg.), *Neue Forschungen zur Archäologie des Mittelalters in Schlesien und Niedersachsen* (= Monografie Archeologiczne 8), Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, s. 167–189.

Kolchin Boris

- 1968 *Novgorodskie drevnosti, dereviannyje izdelija*, Nauka, Moskwa.

Koldewij Jos

- 2006 *Geloof & Geluk. Sierraad en Devonie in middeleeuws Vlaanderen*, Terra, Brugge.

Konczewska Magdalena

- 2010 *Naczynia drewniane*, [w:] J. Piekalski, K. Wachowski (red.), *Ulice średniowiecznego Wrocławia* (= *Wratistavia Antiqua* 11), Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, s. 290–298.

Konczewska Magdalena, Konczewski Paweł

- 2004 *Zabytki metalowe z fosy miejskiej we Wrocławiu*, [w:] J. Piekalski, K. Wachowski (red.), *Wrocław na przełomie średniowiecza i czasów nowożytnych. Materialne przejawy życia codziennego* (= *Wratistavia Antiqua* 6), Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, s. 89–205.

Konczewska Magdalena, Wachowski Krzysztof

- 2010 *Noże i pochwy*, [w:] J. Piekalski, K. Wachowski (red.), *Ulice średniowiecznego Wrocławia* (= *Wratistavia Antiqua* 11), Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, s. 278–290.

Kowalczyk Andrzej

- 2014 *Naczynia kamionkowe z Poznania w późnym średniowieczu i czasach nowożytnych*, Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Poznań.

Kowalczyk-Heyman Elżbieta

- 2010 *Anthropomorph verzierte mittelalterliche Messergriffe in Polen*, *Quaestiones Medii Aevi Novae*, vol. 15, s. 241–282.
2014 *Znalezisko kolejnej antropomorficznej rękojeści w Polsce*, *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*, R. 62, nr 4, s. 625–635.

Kozłowska Krystyna

- 1998 *Sprawozdanie z ratowniczych badań archeologicznych przy ulicy Rzeźniczej w Raciborzu, województwo katowickie*, *Badania archeologiczne na Górnym Śląsku i ziemiach pogranicznych w 1995 roku*, s. 102–109.

- 2005 *Racibórz*, [w:] E. Tomczak (red.), *Skarby ziemi wydarte. Górny Śląsk i pogranicze*, Śląskie Centrum Dziedzictwa Kulturowego, Katowice, s. 126.
- Kozłowska Krystyna, Turakiewicz Romuald**
- 2006 *Sprawozdanie z ratowniczych badań wykopaliskowych średniowiecznych działek mieszczańskich przy ulicy Rzeźniczej 8 w Raciborzu, województwo śląskie*, Badania archeologiczne na Górnym Śląsku i ziemiach pogranicznych w latach 2003–2004, s. 166–174.
- Krabath Stephan**
- 2001 *Die hoch- und spätmittelalterlichen Buntmetallfunde nördlich der Alpen. Eine archäologisch-kunsthistorische Untersuchung zu ihrer Herstellungstechnik, funktionalen und zeitlichen Bestimmung*, Bd. 1/2 (= Internationale Archäologie 63), M. Leidorf, Rahden.
- 2010 *Gussform für einen Löffel*, [in:] M. Puhle (Hrsg.), *Aufbruch in die Gotik der Magdeburger Dom und die späte Stauferzeit*, Bd. 2 (Katalog), Philipp von Zabern Verlag, Mainz, s. 512–513.
- 2012a *Kompleks wykopaliskowy z ul. Piaskowej w Bolesławcu w kontekście kulturalno-historycznym*, [w:] A. Bober-Tubaj, M. Bauer (red.), *U źródeł bolesławieckiej ceramiki*, Muzeum Ceramiki w Bolesławcu/Schlesischen Museums zu Görlitz, Bolesławiec, s. 205–220.
- 2012b *Europejskie ośrodki produkcji kamionki we wczesnych czasach nowożytnych*, [w:] A. Bober-Tubaj, M. Bauer (red.), *U źródeł bolesławieckiej ceramiki*, Muzeum Ceramiki w Bolesławcu/Schlesischen Museums zu Görlitz, Bolesławiec, s. 263–314.
- 2012c *Die Entwicklung der Keramik im Freistaat Sachsen vom späten Mittelalter bis in das 19. Jahrhundert. Ein Überblick*, [in:] R. Smolnik (Hrsg.), *Keramik in Mitteleuropa Stand der Forschung und Perspektiven* [= Veröffentlichungen des Landesamtes für Archäologie 57], Landesamtes für Archäologie, Dresden, s. 35–172.
- Krawczyk Mariusz**
- 2002 *Ratownicze badania archeologiczne przy ulicy Bielańskiej w Nysie, województwo opolskie*, Badania archeologiczne na Górnym Śląsku i ziemiach pogranicznych w latach 1999–2000, s. 337–348.
- 2004 *Ratownicze badania archeologiczne przy ulicy Bielańskiej w Nysie, województwo opolskie*, Badania archeologiczne na Górnym Śląsku i ziemiach pogranicznych w latach 2001–2002, s. 236–244.
- 2011 *Sztuka szklarska dawnego księstwa nyskiego na podstawie zbiorów archeologicznych Muzeum w Nysie*, Nyskie Szkice Muzealne, t. 4, s. 15–34.
- Krawczyk Mariusz, Romiński Wacław**
- 1997 *Wyniki badań ratowniczych na Rynku Garncarskim w Nysie, województwo opolskie*, Badania archeologiczne na Górnym Śląsku i ziemiach pogranicznych w 1993 roku, s. 98–113.
- 1999 *Wyroby szklane z XIII–XVIII w. z badań archeologicznych w Nysie*, *Silesia Antiqua*, t. 40, s. 133–159.
- Kröll Karola (mit Beitrag Julian Wiethold)**
- 2012 *Die frühneuzeitliche Gefässkeramik der Lüneburger Töpferei „Auf der Altstadt 29“*, (= Archäologie und Bauforschung in Lüneburg 8), Verlag Marie Leidorf GmbH, Rahdn.
- Krukowska Olga**
- 2009 *Szkło w badaniach archeologicznych Gdańska*, [w:] H. Paner, M. Fudziński, Z. Borowski (red.), *Stan badań archeologicznych w Polsce*, Wydawnictwo Muzeum Archeologicznego w Gdańsku, Gdańsk, s. 437–453.
- Kruppé Jerzy**
- 1981 *Garncarstwo późnośredniowieczne w Polsce*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich/Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, Wrocław.
- Kubów Piotr**
- 1981 *Brzeg doby feudalnej w świetle badań archeologicznych przeprowadzonych w latach 1966–1976*, *Szkice Brzeskie*, t. 1, s. 27–58.
- Kuś Wiesław**
- 1998 *Sprawozdanie z badań archeologicznych średniowiecznej wieży cylindrycznej na górze zamkowej w Cieszynie, województwo bielskie*, Badania archeologiczne na Górnym Śląsku i ziemiach pogranicznych w 1995 roku, s. 125–133.
- 2005 *Cieszyn*, [w:] E. Tomczak (red.), *Skarby ziemi wydarte. Górny Śląsk i pogranicze*, Śląskie Centrum Dziedzictwa Kulturowego, Katowice, s. 127.
- Laiß Wolfgang**
- 2007 *Die Dürrenmungenauer Abendmahlskanne aus der Zeit um 1500*, *Heimatkundliche Streifzüge* (= Schriftenreihe des Landkreises Roth), H. 26, s. 76–87.
- Lasota Czesław**
- 1972 *Wyniki dotychczasowych badań nad osadnictwem przedlokacyjnym, lewobrzeżnego Głogowa*, *Prace Naukowe Instytutu Historii Architektury, Sztuki i Techniki Politechniki Wrocławskiej*, nr 2, s. 73–85.

- 1980 *Legnica we wczesnym średniowieczu*, praca doktorska napisana pod kierunkiem J. Kaźmierczyka w Instytucie Historii Architektury, Sztuki i Techniki Politechniki Wrocławskiej, nr 65.
- Lasota Czesław, Pogorzelski Wacław, Wiśniewski Zdzisław**
1995 *Ostrów Tumski w Głogowie w świetle badań archeologicznych przeprowadzonych w 1990 roku*, Dolnośląskie Wiadomości Prahistoryczne, t. 3, s. 133–157.
- Lauffer Otto**
1913 *Spätmittelalterliche Zinnfunde aus Hamburg und einige niederdeutsche Vergleichstücke*, Mitteilungen aus dem Museum für Hamburgische Geschichte, Nr. 4, s. 1–23.
- Lauriou Bruno**
1992 *Tafelfreuden im Mittelalter. Kulturgeschichte des Essens und Trinkens in Bildern und Dokumenten*, Übers. aus dem Franz. G. Krüger-Wirrer, Belser Verlag, Stuttgart-Zürich.
2002 *Kochbücher am Ende des Mittelalters*, [in:] L. Kolmer, Ch. Rohr (Hrsg.), *Mahl und Repräsentation. Der Kult ums Essen*, Ferdinand Schöningh Verlag, Paderborn, s. 157–166.
- Le Goff Jacques, Truong Nicolas**
2006 *Historia ciała w średniowieczu*, z francuskiego przeł. I. Kania, Czytelnik, Warszawa.
- Lévi-Strauss Claude**
1968 *L'origine des manières de table*, Edité par Plon, Paris.
- Limisiewicz Aleksander, Piekalski Jerzy, Płonka Tomasz, Wiśniewscy Andrzej i Zdzisław**
2002 *Północna strona bloku śródrzynkowego*, [w:] J. Piekalski (red.), *Rynek wrocławski w świetle badań archeologicznych*, cz. 2 (= Wratislavia Antiqua 5), Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław s. 79–108.
- Łaciuk Adam, Wolfram Jacek**
1993 *Kacerska Górką, podwórze – późnośredniowieczne i renesansowe zaplecze gospodarcze*, Silesia Antiqua, t. 35, s. 308–330.
- Łbik Lech**
1999 *Widelec*, Spotkania z Zabytkami, r. 23, nr 6, s. 29–30.
2009 *Średniowieczny widelec z podbrodnickich Słoszew*, Materiały do Dziejów Kultury i Sztuki Bydgoszczy i Regionu, z. 14, s. 79–82.
- Łoziński Władysław**
1974 *Życie polskie w dawnych wiekach* (wyd. 15), Wydawnictwo Literackie, Kraków.
- Mackiewicz Maksym**
2008 „Walka o miejsce na stole” – późnośredniowieczna ceramika luksusowa, [w:] P. Kucypera, S. Wadył (red.), *Kultura materialna średniowiecza w Polsce*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń, s. 155–172.
2010 *Hanzeatycki Wrocław w świetle wybranych aspektów kultury materialnej*, [w:] P. Kucypera, S. Wadył (red.), *Kultura materialna przez pryzmat rzeczy*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń, s. 215–245.
2012 *Nowożytna ceramika artystyczna z badań archeologicznych przy kościele św. Piotra i Pawła na Ostrowie Tumskim we Wrocławiu*, [w:] A. Pankiewicz (red.), *Nowożytny cmentarz przy kościele św. Piotra i Pawła na Ostrowie Tumskim we Wrocławiu (lata 1620–1671)* (= Wratislavia Antiqua 17), Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, s. 129–160.
- Majewski Marcin**
2005 *Ludwisarstwo stargardzkie XV–XVII wieku*, Wydawnictwo Muzeum w Stargardzie, Stargard.
- Malaguzzi Silvia**
2009 *Wokół stołu. Leksykon historii sztuki, ikonografia*, z włoskiego przeł. E. Morka, Arkady, Warszawa.
- Maleczyńska Ewa**
1973 *Życie codzienne Śląska w dobie odrodzenia*, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa.
- Marciniak-Kajzer Anna**
2020 *Rzeczy ludzi średniowiecza. W domu*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.
- Marcinkowski Mirosław**
2003 *Wyroby z kości i poroża w średniowiecznym Elblągu*, [w:] T. Galiński, E. Wilgocki (red.), *Res et Fontes*, Stowarzyszenie Naukowe Archeologów Polskich Oddział w Szczecinie, Muzeum Narodowe w Szczecinie, Szczecin, s. 327–339.
2006 *Człowiek ukryty w kości – średniowieczne rzeźbione rękojeści noży z Elbląga na tle europejskim*, Materiały Zachodniopomorskie (Nowa Seria), t. 2/3, z. 1, s. 359–373.

Marcisz Beata

- 2002 *Cechowe pieczęcie i tłoki pieczętne*, [w:] M. Korżel-Kraśna (red.), *Zabytki cechów śląskich*, Wydawnictwo Muzeum Narodowego we Wrocławiu, Wrocław, s. 11–145.

Marek Lech

- 2008 *Bron biała na Śląsku XIV–XVI wiek* (= *Wratislavia Antiqua* 10), Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław.

Masner Karl

- 1900 *Zur schlesischen Keramik der Renaissancezeit*, Schlesiens Vorzeit in Bild und Schrift, Bd. 1 (Neue Folge), s. 122–132.
- 1904a *Schlesische Altertümer in der Fremde. Kopenhagen, Schloss Rosenborg*, Schlesiens Vorzeit in Bild und Schrift, Bd. 3 (Neue Folge), s. 162–163.
- 1904b *Schlesische Altertümer in der Fremde. Wien, k. k. Museum für Kunst und Industrie*, Schlesiens Vorzeit in Bild und Schrift, Bd. 3 (Neue Folge), s. 163.
- 1907 *Funde aus Glogau*, Schlesiens Vorzeit in Bild und Schrift, Bd. 4 (Neue Folge), s. 117–121.

Matuszczyk Ewa

- 2002 *Wyniki badań ratowniczych przy placu Wolności w Opolu*, Badania archeologiczne na Górnym Śląsku i ziemiach pogranicznych w latach 1999–2000, s. 405–412.

Maué Hermann

- 1976 *Eine spätgotische Zunftkanne im Germanischen Nationalmuseum*, Anzeiger des Germanischen Nationalmuseum, Bd. 16, s. 47–55.

Mäesalu Ain

- 2008 *Archäologische Funde zum luxuriösen Lebensstil im mittelalterlichen Dorpat (Tartu)*, [in:] M. Gläser (Hrsg.), *Luxus und Lifestyle* (= *Lübecker Kolloquium zur Stadtarchäologie im Hanseraum* 6), Schmidt-Römhild Verlag, Lübeck, s. 585–592.

Mertin Herbert

- 1940 *Spätgotische Funde aus der Liegnitzer Altstadt*, Mitteilungen des Geschichts- und Altertums-Vereins zu Liegnitz, Bd. 17, s. 257–268.

Meyzie Philippe

- 2012 *Kuchnia w Europie doby nowożytniej. Jeść i pić: XVI–XIX wiek*, z francuskiego przeł. E. Kucińska, A. Drzymała, Oficyna Wydawnicza „Mówią Wieki”, Warszawa 2012.

Miazga Beata

- 2009 *A unique ceramic bowl from the Old Town in Wrocław. The results of archaeometric analysis*, *Śląskie Sprawozdania Archeologiczne*, t. 51, s. 253–268.
- 2017a *Zabytek archeologiczny jako źródło informacji o przeszłości. Badania specjalistyczne śladów produkcji, użytkowania i depozycji artefaktów*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław.
- 2017b *Nowożytnie zdobione szklance z Wrocławia (ul. Jodłowa). Problematyka archeometryczno-konserwatorska*, *Śląskie Sprawozdania Archeologiczne*, t. 59, s. 163–179.
- 2018 *Analiza technologiczno-funkcjonalna żelaznych noży*, [w:] J. Piekalski, K. Wachowski (red.), *Rytm rozwoju miasta na kulturowym pograniczu. Studium strefy placu Nowy Targ we Wrocławiu* (= *Wratislavia Antiqua* 23), Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, s. 400–443.

Michalska Janina

- 1973 *Cyna w dawnych wiekach*, Muzeum Narodowe w Krakowie, Kraków.

Michalski Sergiusz

- 1989 *Protestanci a sztuka. Spór o obrazy w Europie nowożytnej*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa.

Migracje

- 2018 *Migracje. Sztuka późnogotycka na Śląsku*, A. Patała (red.), Wydawnictwo Muzeum Narodowego we Wrocławiu, Wrocław.

Milewska Martyna

- 2007 *Późnośredniowieczne i wczesnonowożytnie importowane naczynia szklane z zamku w Pucku*, *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*, R. 55, nr 1, s. 3–20.

Minois Georges

- 1995 *Historia starości. Od antyku do renesansu*, z francuskiego przeł. K. Marczeńska, Oficyna Wydawnicza Volumen/Wydawnictwo Marabut, Warszawa.

Morawski Kazimierz

- 1922 *Czasy zygmuntońskie na tle prądów Odrodzenia*, Instytut Wydawniczy, Biblioteka Polska, Warszawa.

Mory Ludwig

- 1972 *Schönes Zinn. Geschichte, Formen und Probleme*, Bruckmann Verlag, München.

Mosler-Christoph Susanne

- 1998 *Die Materielle Kultur in den Lüneburger Testamenten 1323 bis 1500*, praca doktorska napisana pod

kierunkiem H. Boockmanna w archiwum biblioteki Wydziału Nauk Historycznych i Filologicznych Uniwersytetu w Getyndze.

Motyl Renata

- 1982 *Wyroby konwisarstwa nyskiego w zbiorach Muzeum w Nysie*, Opolski Rocznik Muzealny, t. 7, s. 159–199.

Müller Ulrich

- 1996a *Holzfunde aus Freiburg/Augustinereremitenkloster und Konstanz. Herstellung und Funktion einer Materialgruppe aus dem späten Mittelalter*, Kommissionsverlag K. Theiss, Stuttgart.
- 1996b *Novationsphasen und Substitutionsprozesse. Regelhafte Vorgänge am Beispiel des Handwaschgeschirres im Hanseraum aus archäologischer Sicht*, [in:] G. Wiegmann, R.-E. Mohrmann (Hrsg.), *Nahrung und Tischkultur im Hanseraum*, (= Beiträge zur Volkskultur in Nordwestdeutschland 91), Waxmann, Münster-New York, s. 125–154.
- 2008 *Die feine Unterschiede – Handwaschung im Kontext des Mahls*, [in:] U. Klein, M. Jansen, M. Untermann (Hrsg.), *Küche – Kochen – Ernährung*, Deutsche Gesellschaft für Archäologie des Mittelalters und der Neuzeit e. V./Arbeitskreis für Hausforschung (AHF) e. V., Paderborn, s. 227–323.
- 2011 *Hochmittelalterliche Bronzeschalen in Ostmitteleuropa*, [w:] M. Rębkowski (red.), *Ekskluzywne życie – dostojny pochówek. W kręgu kultury elitarnej wieków średnich* (= Wolińskie Spotkania Mediewistyczne I), Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Wolin, s. 233–261.

Myśkow Elżbieta, Rakoczy Małgorzata

- 2015 *Identyfikacja drewna wykorzystywanego do wyrobu zabytków drewnianychz badań archeologicznych przy ulicy św. Idziego*, [w:] *Kształtowanie się grodu na wrocławskim Ostrowie Tumskim. Badania przy ul. św. Idziego* (= In pago Silensi. Wrocławskie Studia Wczesnośredniowieczne 1), Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, s. 363–372.

Myśliwski Grzegorz

- 2009 *Wrocław w przestrzeni gospodarczej Europy (XIII–XV wiek). Centrum czy peryferie?*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław.
- 2011 *Początki związków Wrocławia i Hanzy niemieckiej*, [w:] B. Nowak, M. Nagielski, J. Pysiak (red.), *Europejczycy, Afrykanie, inni. Studia ofiarowane Profesorowi Michałowi Tymowskiemu*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa, s. 79–92.
- 2017 *Wrocławska ustawa antyzbytkowa z 1435 roku*, [w:] D. Adamska, K. Chrzan, A. Pankiewicz (red.),

Cum gratia et amicitia. Studia z dziejów osadnictwa dedykowane Pani Profesor Marcie Młynarskiej-Kaletynowej z okazji 65-lecia działalności naukowej, Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk, Wrocław, s. 291–300.

Nadolski Dieter (unter Mitarbeit von Sigrid Schmidt)

- 1986 *Zunftzinn. Formenvielfalt und Gebrauch bei Fest und Alltag des Handwerks*, Klinkhardt & Biermann Verlag, Leipzig.

Nawrońska Grażyna

- 2002 *Znaleziska hiszpańskiej ceramiki w średniowiecznym Elblągu*, [w:] C. Busko, J. Klápště, L. Leciejewicz, S. Możdziej (red.), *Civitas & Villa. Miasto i wieś w średniowiecznej Europie Środkowej*, Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk/Archeologický ústav AV ČR, Wrocław-Praha, s. 271–276.
- 2007 *Kielich i pucharek drewniany*, [w:] Kolegia uniwersyteckie średniowiecznej Europy. Katalog wystawy Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków, s. 325, nr 94, 332–333, nr 99.
- 2008 *A Way of Life. Luxury in Medieval Town*, [in:] M. Gläser (Hrsg.), *Luxus und Lifestyle* (= Lübecker Kolloquium zur Stadtarchäologie im Hanseraum 6), Schmidt-Römhild Verlag, Lübeck, s. 509–527.

Nawrońska Grażyna, Wachowski Krzysztof, Witkowski Jacek

- 2013 *Ars emblematica – ein spätmittelalterlicher Holzteller aus Elbląg/Elbing*, Archäologisches Korrespondenzblatt, Jg. 43, H. 2, s. 285–293.

Nawroński Tadeusz

- 1989 Średniowieczne naczynia typu *Dreihäuser* z uwzględnieniem znalezisk z terenu Polski, Kwartalnik Historii Kultury Materialnej, R. 37, nr 3–4, s. 497–512.

Neugebauer Werner

- 1954 *Typen mittelalterlichen Holzgeschirrs aus Lübeck*, [in:] *Frühe Burgen und Städte. Beiträge zur Burgen- und Stadtkernforschung* (= Deutsche Akademie der Wissenschaften zu Berlin Schriften der Sektion für Vor- und Frühgeschichte 2), Akademie Verlag, Berlin, s. 174–190.

Niedałowski Krzysztof

- 2006 *Zawsze ostatnia wieczerza*, Wydawnictwo Twój Styl, b.m.w.

Niegoda Jerzy

- 1999 *Naczynia ceramiczne*, [w:] C. Buško, J. Piekalski (red.), *Ze studiów nad życiem codziennym w średniowiecznym mieście. Parcele przy ulicy Więziennej 10–11 we Wrocławiu* (= Wratislavia Antiqua 1), Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, s. 157–182.

Niegoda Jerzy, Piekalski Jerzy

- 1997 *Późnośredniowieczna ceramika wrocławska z działki mieszczańskiej przy ul. Igielnej 8*, *Studia Archeologiczne*, t. 29, s. 169–191.

Niemczyk Barbara

- 2009 *Słowo i obraz – sztuka w świecie protestanckim*, ARTykuły, nr 1, s. 25–34, http://www.kul.pl/files/564/public/ARTykuły/ARTykuły_BN_s25.pdf.

Nowosielska Katarzyna

- 1998 *Wyroby Szklane*, *Silesia Antiqua*, t. 39, s. 247–261
2004 *Średniowieczne i nowożytnie wyroby szklane z badań na Starym Mieście we Wrocławiu*, [w:] J. Piekalski, K. Wachowski (red.), *Wrocław na przełomie średniowiecza i czasów nowożytnych. Materialne przejawy życia codziennego* (= Wratislavia Antiqua 6), Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, s. 57–88.

Obladen-Kauder Julia

- 1999 *Essen und Trinken in Alten Zeiten*, *Archäologie im Rheinland*, J. 1998, s. 178–182.

Oblicza

- 1993 *Oblicza sztuki protestanckiej na Górnym Śląsku*, red. E. Chojecka, Wydawnictwo Muzeum Śląskiego, Katowice.

Die öffentliche Tafel

- 2002 *Die öffentliche Tafel. Tafelzeremoniell in Europa 1300–1900*, H. Ottomeyer, M. Völkel (Hrsg.), Minerva, Wolfratshausen.

Ose Ieva

- 2008 *Einige Zeugnisse vom Lebensstil der reichen Bürger in Riga im 13.–15. Jahrhundert*, [in:] M. Gläser (Hrsg.), *Luxus und Lifestyle* (= Lübecker Kolloquium zur Stadtarchäologie im Hanseraum 6), Schmidt-Römhild Verlag, Lübeck, s. 569–583.

Oszczanowski Piotr

- 2000 *Ostatnia Wieczera z 1537 roku – zaginiony obraz z wrocławskiego ratusza*, [w:] J. Harasimowicz

(red.), *Sztuka i dialog wyznań w XVI i XVII wieku*, Stowarzyszenie Historyków Sztuki, Warszawa, s. 131–144.

Paner Henryk

- 2008 *Luxury in Medieval Gdańsk*, [in:] M. Gläser (Hrsg.), *Luxus und Lifestyle* (Lübecker Kolloquium zur Stadtarchäologie im Hanseraum 6), Schmidt-Römhild Verlag, Lübeck 529–544.

Pankiewicz Aleksandra

- 2015 *Ceramika ze studni w dawnym klasztorze bernardynów w Jaworze*, [w:] A. Muła (red.), *Średniowieczna studnia klasztoru bernardynów w Jaworze. Badania interdyscyplinarne*, Wydawnictwo Muzeum Regionalnego w Jaworze, Jawor, s. 49–103.

Pankiewicz Aleksandra, Rodak Sylwia

- 2017 *Śląska ceramika jako źródło do poznania garncarstwa okresu wczesnonowożytnego*, [w:] S. Siemianowska, P. Rzeźnik, K. Chrzan (red.), *Ceramika i szkło w archeologii i konserwacji*, Wydawnictwo Instytutu Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk, Wrocław, s. 331–355.

Pankiewicz Aleksandra, Siemianowska Sylwia, Sadowski Krzysztof

- 2014 *Wczesnośredniowieczne naczynia szklane pochodzenia wschodniego z Wrocławia-Ostrowa Tumskiego i Opola-Ostrówka*, *Śląskie Sprawozdania Archeologiczne*, t. 56, s. 191–206.

Parello Daniel

- 2008 *Die mittelalterlichen Glasmalereien in Marburg und Nordhessen* (= Corpus Vitrearum Medii Aevi Deutschland 3), Deutscher Verlag für Kunstwissenschaft, Berlin.

Paskiewicz Borys

- 1998 *Mennictwo śląskie wobec „rewolucji handlowej” XIII wieku*, [w:] K. Wachowski (red.), *Kultura średniowiecznego Śląska i Czech. „Rewolucja” XIII wieku*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, s. 35–49.

Paś Monika

- 2007 *Forma do odlewania łyżek*, [w:] D. Ambrożewicz, G. Fallowa (red.), *Kolegia uniwersyteckie średniowiecznej Europy. Katalog wystawy Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego*, Wydawnictwo Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków, s. 316–317.

Pawliński Marian

- 2012 *Sprawozdanie z badań ratowniczych na placu Tadeusza Kościuszki w Bytomiu, województwo śląskie*, Badania archeologiczne na Górnym Śląsku i ziemiach pogranicznych w latach 2009–2010, s. 66–72.

Piekalski Jerzy

- 1991a *Przyczynek do kwestii spożycia i dystrybucji mięsa w średniowiecznym Wrocławiu*, Kwartalnik Historii Kultury Materialnej, R. 39, nr 2, s. 139–152.
- 1991b *Wrocław średniowieczny. Studium kompleksu osadniczego na Olbinie w VII–XIII w.*, Wydawnictwo Politechniki Wrocławskiej, Wrocław.
- 2008 *Wohlstand und Luxus in der mittelalterlichen Stadt Breslau*, [in:] M. Gläser (Hrsg.), *Luxus und Lifestyle* (= Lübecker Kolloquium zur Stadtarchäologie im Hanseraum 6), Schmidt-Römhild Verlag, Lübeck, s. 545–556.
- 2014 *Praga, Wrocław, Kraków. Przestrzeń publiczna i prywatna w czasach średniowiecznego przełomu*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław.

Piekalski Jerzy, Płonka Tomasz, Wiśniewski Andrzej

- 1991 *Badania średniowiecznej posesji przy ul. Nożowniczej 13 we Wrocławiu*, Śląskie Sprawozdania Archeologiczne, t. 32, s. 207–238.

Piekalski Jerzy, Wachowski Krzysztof

- 2006 *Mieszkański Wrocław w późnym średniowieczu*, Archeologia Żywa, nr 2 (36), s. 76–82.
- 2009 *Standard i luksus w średniowiecznym Wrocławiu. Możliwości identyfikacji*, Śląskie Sprawozdania Archeologiczne, t. 51, s. 77–95.
- 2010 *Przełom średniowiecza i nowożytności w miastach śląskich*, Śląskie Sprawozdania Archeologiczne, t. 52, s. 341–364.
- 2014 *Standard und Luxus im mittelalterlichen Breslau* [in:] E. Mühle (Hrsg.), *Breslau und Krakau im Hoch- und Spätmittelalter. Stadtgestalt – Wohnraum – Lebensstil*, Böhlau Verlag, Köln, s. 151–172.
- 2015 „Das Heimische und das Fremde” in der Kulturlandschaft auf den polnischen Gebieten im Mittelalter, [in:] T. Gärtner, S. Hesse, S. König (Hrsg.), *Alteuropäische Forschungen. Von der Weser in die Welt. Festschrift für Hans-Georg Stephan zum 65. Geburtstag*, BEIER & BERAN, Langenweissbach, s. 317–346.
- 2018 *Dynamika przemian osadniczych i kulturowych. Zakończenie*, [w:] J. Piekalski, K. Wachowski (red.), *Rytm rozwoju miasta na kulturowym pograniczu. Studium strefy placu Nowy Targ we Wrocławiu* (= Wratislavia Antiqua 23), Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, s. 1113–1118.

Piekalski Jerzy, Wiśniewski Andrzej

- 1992 *Akwamanila z mieszczańskiej parceli przy ul. Nożowniczej 13 we Wrocławiu*, Śląskie Sprawozdania Archeologiczne, t. 33, s. 175–182.

Piekarczyk Stanisław

- 1987 *W średniowiecznej rzeczywistości*, Iskry, Warszawa.

Piekarski Maciej

- 1958 *Konew wrocławskiego cechu piekarzy z r. 1497 i konew wrocławskiego cechu powroźników z r. 1511 na tle współczesnych form konwisarskich Śląska*, Roczniki Humanistyczne (Prace z Historii Sztuki), t. 6, z. 4, s. 283–296.

Pisarzyk Marian

- 1993 *Błogosławieństwo pokarmów i napojów wielkanocnych*, Ruch Biblijny i Liturgiczny, t. 46, nr 2, s. 93–103.

Pismo Święte

- 2000 *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu* (wg 4 i 5 wydania Biblii Tysiąclecia), Przegląd Reader's Digest/Pallottinum, Warszawa-Poznań.

Podyma Dorota

- 2006 *Wstępne wyniki badań archeologicznych średniowiecznych relikwów miejskich na placu Grunwaldzkim w Bytomiu, województwo śląskie*, Badania archeologiczne na Górnym Śląsku i ziemiach pogranicznych w latach 2003–2004, s. 192–195.

Pogorzelski Wacław

- 2018 *Wyroby z kości i rogu w kulturze średniowiecznego Głogowa*, [w:] K. Czapla (red.), *Głogów. Średniowieczne miasto nad Odrą*, Wydawnictwo Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Głogowie, Głogów, s. 129–183.
- 2019 *Kościół dawnego Głogowa. Architektura, archeologia* (= Biblioteka Pracowni Badań Regionalnych 3), Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Głogowie, Głogów 2019.

Pogorzelski Wacław, Szajt Jakub

- 2016 *Zabytki pozyskane ze studni w rejonie głogowskiego Rynku. Przyczynek do poznania kultury wczesnonowożytnego Głogowa*, Śląskie Sprawozdania Archeologiczne, t. 58, s. 247–275.

Poklewska Tadeusz

- 1961 *Misy brązowe z XI, XII i XIII wieku* (= Acta Archeologica Lodziensia 9), Łódzkie Towarzystwo Naukowe, Łódź.

Polak Zbigniew

- 1997 *Zabytki metalowe*, [w:] M. Rębkowski (red.), *Archeologia średniowiecznego Kołobrzegu*, t. 2, Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk, Kołobrzeg, s. 171–180.
- 2004 *Rękojeść noża z grodu w Pułtusk*, Spotkania z Zabytkami, nr 11 (213), s. 36

Prasał Aneta

- 2007 *Maria, Matka Boska*, [w:] K. Kubalska-Sulkiewicz, M. Bielska-Łach, A. Manteuffel-Szarota (red.), *Słownik terminologiczny sztuk pięknych* (wyd. 5), Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa, s. 249–250.

Prokopová Anna

- 2012 *Středověké sklo v Praze*, praca magisterska napisana pod kierunkiem J. Klápštěgo w archiwum biblioteki Instytutu Archeologii w Pradze.

Ptaśnik Jan

- 1914 *Studyja nad patrycyem krakowskim wieków średnich*, Rocznik Krakowski, t. 15, s. 23–95.

Pyszyński Władysław

- 2001 *Anatomiczna analiza oraz stan zachowania ścian komórkowych zabytków drewnianych*, [w:] C. Buško (red.), *Rynek Wrocławski w świetle badań archeologicznych*, cz. 1 (= Wratislavia Antiqua 3), Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław s. 211–221.

Pytlak Małgorzata

- 2017 *Uwagi na temat produkcji późnośredniowiecznych naczyń ceramicznych z terenów dawnej Nowej Marchii*, [w:] S. Siemianowska, P. Rzeźnik, K. Chrzan (red.), *Ceramika i szkło w archeologii i konserwacji*, Wydawnictwo Instytutu Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk, Wrocław, s. 287–304.

Quellier Florent

- 2013 *Łakomstwo. Historia grzechu głównego*, z francuskiego przeł. B. Spieralska, Bellona, Warszawa.

Rademacher Franz

- 1963 *Die Deutschen Gläser des Mittelalters* (2. unveränderte Auflage), Bruno Hessling Verlag, Berlin.

Rakoczy Małgorzata

- 2015 *Przedmioty drewniane z badań przy ulicy św. Idziego we Wrocławiu*, [w:] A. Limisiewicz, A. Pankiewicz (red.), *Kształtowanie się grodu na wrocławskim Ostrowie Tumskim. Badania przy ul. św. Idziego* (= In Pago

Silensi. Wrocławskie Studia Wczesnośredniowieczne 1), Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, s. 343–362.

- 2016a *Drewniane naczynia toczone w kulturze średniowiecznego Ostrowa Tumskiego we Wrocławiu*, (= In pago Silensi. Wrocławskie Studia Wczesnośredniowieczne 2), Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław.
- 2016b *Charakterystyka średniowiecznych stołowych naczyń klepkowych w oparciu o znaleziska z Ostrowa Tumskiego we Wrocławiu*, Śląskie Sprawozdania Archeologiczne, t. 58, s. 151–164.

Rakoczy Małgorzata, Myśkow Elżbieta

- 2014 *Drewniane naczynia toczone z Ostrowa Tumskiego we Wrocławiu – wybrane zagadnienia techniczne*, Śląskie Sprawozdania Archeologiczne, t. 56, s. 207–230.

Raschke Georg

- 1932 *Der mittelalterliche Töpferofen von Oppeln*, Oppelner Heimat-Kalendar für Stadt und Land, Jg. 7, s. 35–38.

Rdesińska Maria, Szmaglińska Paulina, Tomaszewska-Szewczyk Alina

- 2012 *Znaki pielgrzymie. Przyczynek z zakresu kultury materialnej i konserwacji*, Acta Universitatis Nicolai Copernici. Zabytkoznawstwo i Konserwatorstwo, t. 43, s. 55–74.

Regulska Grażyna

- 2001 *Gotyckie złotnictwo na Śląsku* (= Studia Instytutu Sztuki Polskiej Akademii Nauk 7), Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk, Warszawa.

Reineking-von Bock Gisela

- 1976 *Steinzeug* (2. Auflage), Kunstgewerbemuseum Köln, Köln

Rej Mikołaj

- 2003 *Żywot człowieka pociągłego*, t. 1, oprac. J. Krzyżanowski, Zakład Narodowy im. Ossolińskich/De Agostini, Wrocław.

Renaissance Olomouc

- 1998 *Renaissance Olomouc in Archeological Finds. Glass, Festive Ceramics and Tiles. Archaeological Research of the Institute of Landmark Conservation in Olomouc 1973–1996*, text: Josef Bláha, Tomáš Drobný, Pavel Michna, Hedvika Sedláčková, Institute of Landmark Conservation in Olomouc and Olomouc Museum of Art, Olomouc.

Rębkowski Marian

- 1995 *Średniowieczna ceramika miasta lokacyjnego w Kołobrzegu*, Wydawnictwo FENIKS, Kołobrzeg.
- 1997 *Znaki pielgrzymie*, [w:] M. Rębkowski (red.), *Archeologia średniowiecznego Kołobrzegu*, t. 2, Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk, Kołobrzeg, s. 223–227.

Ring Edgar

- 2008 *Patrizier, Brauer und Lifestyle in Lüneburg – der Archäologische Nachweis*, [in:] M. Gläser (Hrsg.), *Luxus und Lifestyle* (Lübecker Kolloquium zur Stadtarchäologie im Hanseraum 6), Schmidt-Römhild Verlag, Lübeck, s. 395–418.

Roberts Martin

- 2013 *The Punta Cana Pewter Wreck. Pewter: Origins, Styles, Markers & Commerce*, https://www.academia.edu/5090970/The_Punta_Cana_Pewter_Wreck._Pewter_Origins_Styles_Makers_and_Commerce (dostęp: 09.04.2021).

Rodak Sylwia

- 2017 *Ceramika nowożytna z badań na Starym Mieście w Brzegu*, Kwartalnik Historii Kultury Materialnej, R. 65, nr 2, s. 149–167.

Röhlke Cornelia

- 1993 *Zinnfunde aus dem Göttinger Barfüßerkloster*, Städtisches Museum Göttingen. Informationen zum Kunsthandwerk, Nr. G 4.2.4, s. 1–2.

Roesdahl Else

- 1999 *Dagligliv i Danmarks Middelalder – en arkæologisk kulturhistorie*, Gyldendal, Copenhagen.

Rötting Hartmut

- 1997 *Stadtarchäologie in Braunschweig. Ein fachübergreifender Arbeitsbericht zu den Grabungen 1976–1992* (= Forschungen der Denkmalpflege in Niedersachsen 3), Verlag CV Niemeyer, Hameln.

Rogaczewska Aleksandra

- 2005 *Będzin*, [w:] E. Tomczak (red.), *Skarby ziemi wydarte. Górny Śląsk i pogranicze*, Śląskie Centrum Dziedzictwa Kulturowego, Katowice, s. 120.

Romanow Jerzy

- 1978 *Wyniki badań na Starym Mieście we Wrocławiu (wykop I)*, Silesia Antiqua, t. 20, s. 169–216.

Romiński Wacław

- 1977 *Nysa, ul. Grodzka, woj. Opole*, Silesia Antiqua, t. 19, s. 329–333.
- 1981 *Radzikowice, gm. Nysa, skarb monet*, Opolski Informator Konserwatorski, t. 1, s. 77–80.
- 2000 *Dzbanek*, [w:] M. Starzewska (red.), *Ornamenta Silesiae. Tysiąc lat rzemiosła artystycznego na Śląsku*, Muzeum Narodowe we Wrocławiu, Wrocław, s. 83.
- 2005 *Nysa*, [w:] E. Tomczak (red.), *Skarby ziemi wydarte. Górny Śląsk i pogranicze*, Śląskie Centrum Dziedzictwa Kulturowego, Katowice, s. 124.

Rostworowski Marek

- 1953 *Katalog średniowiecznych emalii na miedzi z wieków XII–XIV w zbiorach Czartoryskich w Krakowie*, Muzeum Narodowe w Krakowie, Kraków.

Rzemiosło

- 1968 *Rzemiosło śląskie dawne i współczesne*, M. Starzewska (red.), Muzeum Śląskie, Wrocław.

Rzeźnik Paweł

- 1998 *Przemiany wytwórczości garncarskiej średniowiecznego Wrocławia w czasie wielkiej reformy miejskiej*, [w:] K. Wachowski (red.), *Kultura średniowiecznego Śląska i Czech. „Rewolucja” XIII wieku*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, s. 121–153.
- 1999 *Lokalne i ponadregionalne akcenty przemian ceramiki w XIII-wiecznym Wrocławiu*, [w:] M. Jeżek, J. Klápště (red.), *Mediaevalia Archaeologia* 1, PBTisk Příbram, Praha, s. 125–136.
- 2005 *Ceramika naczyniowa z wykopu nr 1 na placu Nowy Targ*, [w:] C. Buśko (red.), *Wschodnia strefa Starego Miasta we Wrocławiu w XII–XIV w. Badania na placu Nowy Targ*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, s. 97–110.

Samek Jan

- 1984 *Polskie rzemiosło artystyczne. Czasy nowożytne*, Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, Warszawa.
- 2000 *Polskie rzemiosło artystyczne. Średniowiecze*, Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe/Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa.

Sani Elisa, Reeves Matthew, Wilson Timothy, Raccanello Justin

- 2017 *Maiolica before Raphael: Italian ceramics before 1500*, Paul Holberton Publishing, London.

Sasak Stanisław, Sadowski Krzysztof, Siemianowska Sylwia

- 2017 *Pucharek typu Schlaufenfadenbecher z Wrocławia. Od analizy stłuczki do cyfrowej rekonstrukcji*, [w:] S. Siemianowska, P. Rzeźnik, K. Chrzan (red.),

Ceramika i szkło w archeologii i konserwacji,
Wydawnictwo Instytutu Archeologii i Etnologii
Polskiej Akademii Nauk, Wrocław, s. 405–416.

(= Reallexikon der Germanischen Altertumskunde
– Ergänzungsbände 74), Walter de Gruyter Verlag,
Berlin-Boston.

Sawicki Jakub

- 2014 *Średniowieczne świeckie odznaki w Polsce na tle europejskim* (= *Wratislavia Antiqua* 20), Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław.

Sawicki Jakub, Wachowski Krzysztof

- 2018 *Akcesoria pielgrzymie i dewocjonalia*, [w:] J. Piekalski, K. Wachowski (red.), *Rytm rozwoju miasta na kulturowym pograniczu. Studium strefy placu Nowy Targ we Wrocławiu* (= *Wratislavia Antiqua* 23), s. 719–746.

Schenk Beate

- 2007 *Glas in Befund und Bild. Spätmittelalterliches Trinkgeschirr und seine Darstellung auf zeitgenössischen Bildquellen*, Verlag für Archäologie des Mittelalters/ Schloss Hohentübingen, Tübingen.

Schiedlausky Günther

- 1956 *Essen und Trinken. Tafelsitten bis zum Ausgang des Mittelalters*, Prestel Verlag, München.

Schmidt Eva

- 1938 *Alte Deutsche Sinnbilder auf schlesischer Keramik*, *Altschlesische Blätter*, J. 13, Nr. 1, s. 18–19.

Scholten Frits

- 2011 *European Sculpture and Metalwork in the Robert Lehman Collection* (= *The Robert Lehman Collection* XII), The Metropolitan Museum of Art, New York.

Schubert Ernst

- 2010 *Essen und Trinken im Mittelalter* (2. Auflage), Primus Verlag, Darmstadt.
2019 *Jedzenie i picie w średniowieczu*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń.

Schultz Alwin

- 1869 *Der Zinnkrug der Breslauer Bäcker-Innung*, Schlesiens Vorzeit in Bild und Schrift, Bd. 1, s. 194–200.
1871 *Excerpte aus Breslauer Stadtbüchern, bezüglich der Privatalterthümer*, *Anzeiger für Kunde der deutschen Vorzeit*, Bd. 18 (Neue Folge), Nr. 1, s. 12–16, 44–47, Nr. 3, s. 75–80, Nr. 4, s. 100–103.

Schulz Anne

- 2011 *Essen und Trinken im Mittelalter (1000–1300). Literarische, kunsthistorische und archäologische Quellen*

Schwarzberg Heiner

- 2012 *Von Luxus, Trunk und Propaganda – Spätmittelalterliche und frühneuzeitliche Figuralkeramik in Mitteleuropa*, Tagungen des Landesmuseums für Vorgeschichte Halle, Bd. 7, s. 129–142.

Sedláčková Hedvika

- 1997 *Renaissance Glass and other Archeological Finds from Nymburk*, VEGA-L Publishing House, Libice nad Cidlinou.
2007 *From the Gothic period to the Renaissance. Glass in Moravia 1450 – circa 1560*, [in:] J. Žegklitz (ed.), *Studies in Post-Medieval Archaeology*, vol. 2, Archaia, Prague, s. 181–226.

Siembora Sebastian

- 2016 *Późnośredniowieczne importowane czarki typu Maiglein z terenu ziem polskich*, [w:] K. Marinow, K. Szadkowski, K. Węgrzyńska (red.), *Varia Mediaevalia. Studia nad średniowieczem w 1050. rocznicę Chrztu Polski*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź, s. 183–192.

Siemianowska Sylwia

- 2015a *Późnośredniowieczne i nowożytnie szkło naczyniowe z badań wykopaliskowych na Ostrowie Tumskim we Wrocławiu prowadzonych w latach 1949–1961, 1963*, *Silesia Antiqua*, t. 50, s. 203–286.
2015b *Późnośredniowieczny puchar z pionowymi żeberkami ze studni klasztoru bernardynów w Jaworze*, [w:] A. Muła (red.), *Średniowieczna studnia klasztoru bernardynów w Jaworze. Badania interdyscyplinarne*, Wydawnictwo Muzeum Regionalnego w Jaworze, Jawor, s. 137–143.

Skorupka Tomasz

- 2011 *Zapomniane oblicza. Motywy twarzy na zabytkach archeologicznych z ziem polskich od IV tysiąclecia p.n.e. do XVII w. n.e. Katalog wystawy*, M. Szmyt (red.), Muzeum Archeologiczne w Poznaniu, Poznań.

Sokołowski Marian

- 1900 *Misa brązowa z epoki romańskiej znaleziona w Dąbrowie koło Wielunia*, Sprawozdania Komisji do badania historii sztuki w Polsce, t. 6, s. 1–9.

Sozańska Jolanta

- 2000 *Dzban*, [w:] M. Starzewska (red.), *Ornamenta Silesiae. Tysiąc lat rzemiosła artystycznego na Śląsku*, Muzeum Narodowe we Wrocławiu, Wrocław, s. 117.
- 2001 *Ornamenta fictilia Silesiae. Tysiąclecie ceramiki na Śląsku* (cz. I), Szkło i Ceramika, R. 52, nr 1, s. 36–38.
- 2002 *Dzban z godłami cechów piekarzy i kołodziejów*, [w:] M. Korzeń-Kraśna (red.), *Zabytki cechów śląskich*, Muzeum Narodowe we Wrocławiu, Wrocław, s. 419.

Stadnicki Marek

- 2012 *Skarby w ruinach dworu. Konwenans romantycznej miłości dworskiej według Josta Ammana*, Zeszyty Muzeum Filumenistycznego, R. 10, s. 59–76.

Stadtluft

- 1992 *Stadtluft, Hirsebrei und Bettelmönch. Die Stadt um 1300*, N. Flüeler (Hrsg.), Theiss, Landesdenkmalamt Baden-Württemberg und der Stadt Zürich, Stuttgart.

Stará Dagmar

- 1997 *Pewter Ware*, [in:] H. Sedláčková, *Renaissance Glass and other Archeological Finds from Nymburk*, VEGA-L Publishing House, Libice nad Cidlinou, s. 32–34.

Starski Michał

- 2013 *Naczynia białoszare w Pucku i na Pomorzu Gdańskim – rodzime czy obce? Próba identyfikacji jednego z nurtów późnośredniowiecznej wytwórczości garncarskiej*, *Archaeologia Historica Polona*, t. 21, s. 187–208.

Stephan Hans-Georg

- 1987 *Die bemalte Irdenware der Renaissance in Mitteleuropa. Ausstrahlungen und Verbindungen der Produktionszentren im gesamteuropäischen Rahmen* (= Forschungshefte Bayerisches Nationalmuseum 12), Deutscher Kunstverlag, München.
- 2004 *Badania nad ceramiką „grupy Falkego”. Bogato zdobiona gotycka kamionka łużycka i jej środowisko archeologiczno-historyczne*, [w:] J. Piekalski, K. Wachowski (red.), *Wrocław na przełomie średniowiecza i czasów nowożytnych. Materialne przejawy życia codziennego* (= *Wratislavia Antiqua* 6), Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, s. 293–329.

Stoksik Henryk

- 2007 *Technologia warsztatu ceramicznego średniowiecznego Śląska w świetle badań specjalistycznych i eksperymentalnych*, Wydawnictwo PWT, Wrocław.

Stoksik Henryk, Rzeźnik Paweł

- 2008 *Domieszki schudzające i konstrukcyjne. Nowy kierunek interpretacji wyników badań fizykochemicznych średniowiecznych mas garncarskich*, *Szkło i Ceramika*, R. 59, s. 30–39.

Stolarczyk Tomasz, Łesiuk Mariusz

- 2015 *Dziedzictwo archeologiczne ziemi złotoryjskiej*, Fundacja Archeologiczna Archeo, Radziechów.

Strauss Konrad

- 1919 *Die Entwicklung der Töpferkunst in Niederschlesien*, *Mitteilungen des Geschichts- und Altertums-Vereins zu Liegnitz*, H. 7, s. 275–299.
- 1928 *Schlesische Keramik*, J.E. Heitz, Strassburg.

Šenkeříková Tereza

- 2015 *Dva importované kamieninové poháry tzv. Falkeho skupiny v Olomouci*, praca licencjacka napisana pod kierunkiem J. Bláhy w archiwum biblioteki Instytutu Filozofii w Ołomuńcu, nr 100 369.

Szajt Jakub

- 2014 *Znaczenie kulturowe naczyń cynowych w rozwoju historycznym – zastawa stołu dawniej i dziś*, [w:] M. Błaszowska et alii (red.), *Kultura jedzenia, jedzenie w kulturze*, AT Wydawnictwo, Kraków, s. 91–101.
- 2015a *Naczynia stołowe mieszczaństwa w XIII–XVI wieku. Przyczynek do studiów nad kulturą stołu późnośredniowiecznego Śląska* [w:] E.J. Kowalczyk (red.), *Różne oblicza średniowiecza. Z interdyscyplinarnych badań nad historią i kulturą wieków średnich*, t. 1, Interdyscyplinarne Koło Naukowe Miłośników Średniowiecza, Wrocław, s. 45–66.
- 2015b *Działalność legniczana Jacoba Mildego starszego, a problem atrybucji śląskich naczyń cynowych z XV–pierwszej ćwierci XVI wieku*, *Szkice Legnickie*, t. 36, s. 27–53.
- 2016 *Dwa kamionkowe dzbany ze zbiorów Działu Sztuki Muzeum Śląska Opolskiego*, *Opolski Rocznik Muzealny*, t. 22, s. 35–44.
- 2018 *Kultura stołu*, [w:] J. Piekalski, K. Wachowski (red.), *Rytm rozwoju miasta na kulturowym pograniczu. Studium strefy placu Nowy Targ we Wrocławiu* (= *Wratislavia Antiqua* 23), Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, s. 379–399.

Szajt Jakub, Roszyk Edward

- 2018 *Analiza surowcowa wybranych zabytków drewnianych*, [w:] J. Piekalski, K. Wachowski (red.), *Rytm rozwoju miasta na kulturowym pograniczu. Studium strefy placu Nowy Targ we Wrocławiu* (= *Wratislavia Antiqua* 23), s. 444–448.

Szajt Jakub, Wachowski Krzysztof

- 2013 *Problem sakralizacji wina i chleba w późnym średniowieczu i w czasach nowożytnych*, Archeologia Polski, t. 58, z. 1–2, s. 199–224.

Szajt Jakub, Wieczorek-Kańczura Katarzyna

- 2018a *Naczynia i byżki drewniane*, [w:] J. Piekalski, K. Wachowski (red.), *Rytm rozwoju miasta na kulturowym pograniczu. Studium strefy placu Nowy Targ we Wrocławiu* (= Wratislavia Antiqua 23), Wydawnictwo Uniwersytetu wrocławskiego, Wrocław, s. 322–338.
- 2018b *Naczynia ceramiczne – forma i funkcja*, [w:] J. Piekalski, K. Wachowski (red.), *Rytm rozwoju miasta na kulturowym pograniczu. Studium strefy placu Nowy Targ we Wrocławiu* (= Wratislavia Antiqua 23), Wydawnictwo Uniwersytetu wrocławskiego, Wrocław, s. 338–378.

Szczepkowska-Naliwajek Kinga

- 1987 *Złotnictwo gotyckie Pomorza Gdańskiego, ziemi chełmińskiej i Warmii* (= Studia z Historii Sztuki 40), Zakład Narodowy im. Ossolińskich/Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, Wrocław-Warszawa.

Szetela-Zauchowa Teresa

- 1994 *Miechocin. Nowożytny ośrodek garncarski*, [w:] A. Gruszczyńska, A. Targońska (red.), *Garncarstwo i kalfarstwo na ziemiach polskich od późnego średniowiecza do czasów współczesnych*, Muzeum Okręgowe w Rzeszowie, Rzeszów, s. 45–74.

Szwed Robert

- 1998 *Główne kierunki rozwoju garncarstwa renesansowego na Śląsku*, praca doktorska napisana pod kierunkiem K. Wachowskiego w archiwum biblioteki Instytutu Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego, nr PDr–36.
- 2003 *Zespół ceramiki naczyniowej z połowy XV wieku z ulicy Biskupiej we Wrocławiu*, Śląskie Sprawozdania Archeologiczne, t. 45, s. 303–307.
- 2004 *Wczesnonowożytna ceramika naczyniowa z ulicy św. Antoniego we Wrocławiu*, [w:] J. Piekalski, K. Wachowski (red.), *Wrocław na przełomie średniowiecza i czasów nowożytnych. Materialne przejawy życia codziennego* (= Wratislavia Antiqua 6), Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, s. 331–381.
- 2006 *Ceramika naczyniowa z wieku XVI z ul. Legnickiej w Środzie Śląskiej*, Silesia Antiqua, t. 43, s. 129–143.

Szydłowski Jerzy

- 1966 *Bytom. Pradzieje i początki miasta*, Muzeum Górnośląskie w Bytomiu, Bytom.

Szymona Wiesław

- 2014 *Mistrz Eckhart. Wybór pism*, Wydawnictwo M, Kraków.

Średniowieczna warownia

- 2005 *Średniowieczna warownia rycerza-rabusia Czarnego Krzysztofa w świetle badań archeologicznych i historycznych*, tekst: Anna Bober-Tubaj, Andrzej Olejniczak, Mariusz Łesiuk, Bartłomiej Gruszka, Muzeum Ceramiki w Bolesławcu, Bolesławiec.

Świętek Katarzyna

- 1999 *Budownictwo i warunki zamieszkania, Naczynia i drobne przedmioty drewniane*, [w:] C. Buśko, J. Piekalski (red.), *Ze studiów nad życiem codziennym w średniowiecznym mieście. Parcele przy ulicy Więziennej 10–11 we Wrocławiu* (= Wratislavia Antiqua 1), Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, s. 105–119.

Tait Hugh

- 1979 *The Golden Age of Venetian Glass*, British Museum Publications, London.

Taylor Richard

- 2006 *Przewodnik po symbolice Kościoła*, z angielskiego przeł. M. Stopa, Wydawnictwo Klub dla Ciebie, Warszawa.

Theuerkauff-Liederwald Anna Elisabeth

- 1975 *Die Formen der Messingkannen im 15. und 16. Jahrhundert*, [in:] J.G.N. Renaud (ed.), *A Contribution to Medieval Archaeology* (= Rotterdam Papers 2), Rotterdam, s. 177–196.

Tomaszewska Arletta

- 2008 *Renesansowy kufel ceramiczny z Brzegu. Dokumentacja prac konserwatorskich i restauratorskich*, praca magisterska napisana pod kierunkiem M. Rudy w archiwum biblioteki Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Tondera Marian

- 1962 *Sprawozdanie z ratowniczych prac wykopaliskowych przeprowadzonych w Nysie w roku 1962*, Sprawozdania z terenowych badań archeologicznych prowadzonych na terenie województwa opolskiego w roku 1962, s. 52.
- 1966 *Średniowieczne zabytki archeologiczne odkryte w Nysie*, Opolski Rocznik Muzealny, t. 2, s. 151–158.

Toussaint-Samat Maguelonne

- 2002 *Historia naturalna i moralna jedzenia* (wyd. 1), z francuskiego przeł. A.B. Matusiak, M. Ochab, Wydawnictwo W.A.B., Warszawa.

Trawkowski Stanisław

- 1985 *Troska o pożywienie*, [w:] J. Dowiat (red.), *Kultura Polski średniowiecznej X–XIII w.*, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa, s. 29–58.

Trzeciecki Maciej

- 2005 *Ceramika biała w średniowiecznym i nowożytnym Płocku*, [w:] A. Buko, L. Kajzer (red.), *Naczynia białe w Polsce południowej i środkowej. Wstęp do problematyki badawczej*, Urząd Gminy w Łagowie/Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków w Warszawie/Regionalny Ośrodek w Kielcach, Kielce-Łagów, s. 73–82.

Tuchman Barbara

- 1978 *A Distant Mirror. The Calamitous 14th Century*, Alfred A. Knopf, New York.

Tuchółka-Włodarska Barbara

- 1992 *Cyna od XV do XIX wieku. Katalog stałej wystawy ze zbiorów Muzeum Narodowego w Gdańsku*, Wydawnictwo Muzeum Narodowego w Gdańsku, Gdańsk 1992.
- 1995 *Jeszcze raz w sprawie cyny w Polsce i znaków na gdańskich srebrach. Uwagi polemiczne do recenzji A.K.F. Wołosza*, *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*, R. 43, z. 4, s. 511–524.

Turakiewicz Romuald

- 2010 *Ratownicze badania na Starym Mieście w Raciborzu, województwo śląskie*, Badania archeologiczne na Górnym Śląsku i ziemiach pogranicznych w latach 2007–2008, s. 142–156.

Uratowane skarby

- 2016 *Uratowane skarby podziemnego Lwowa. Katalog wystawy*, N. Wojcieszuk (red.), z ukraińskiego przeł. J. Nachlik, Galicyjska Spółka Wydawnicza, Lwów.

Verdon Jean

- 1998 *Przyjemności średniowiecza*, z francuskiego przeł. J.M. Kłoczowski, Oficyna Wydawnicza Volumen, Warszawa.

Wachowski Krzysztof

- 1970 *Wrocław*, *Silesia Antiqua*, t. 12, s. 281–283.
- 2005 *Średniowieczne pielgrzymki mieszkańców Śląska*, *Archeologia Polski*, t. 50, z. 1–2, s. 103–127.

- 2007 *MON COR PLESOR. Symbolika przedstawień i napisów na średniowiecznych wyrobach kultury materialnej*, [w:] S. Rosik, P. Wiszewski (red.), *Cor hominis. Wielkie namiętności w dziejach, źródłach i studiach nad przeszłością* (= *Acta Universitatis Wratislaviensis* No 3049, *Historia* 176), Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, s. 253–279.
- 2010 *Lavabo* [w:] J. Piekalski, K. Wachowski (red.), *Ulice średniowiecznego Wrocławia* (= *Wratislavia Antiqua* 11), Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, s. 298.
- 2011 *Blisko i daleko od morza. Kultura materialna miast hanzeatyckich*, [w:] M. Adamczewski (red.), *Polska i Europa w średniowieczu. Przemiany strukturalne. Podmioty i przedmioty w badaniach historycznych*, Wydawnictwo DiG, Warszawa, s. 125–159.
- 2013 *Emblemata mediaevalia profana. Przykład Polski* (= *Acta Universitatis Wratislaviensis* No 3509, *Studia Archeologiczne* 46), Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław.

Wachowski Krzysztof, Karst Dobiesław

- 2011 *Krug für einen „Liebestrank“ aus dem Dominikanerkloster zu Schweidnitz in Niederschlesien?*, *Offa*, Bd. 65/66, s. 191–197.

Wachowski Krzysztof, Marek Lech

- 2013 *Późne średniowiecze i nowożytność*, [w:] E. Tomczak (red.), *Archeologia. Górny Śląsk*, Śląskie Centrum Dziedzictwa Kulturowego w Katowicach, Katowice, s. 193–241.

Wachowski Krzysztof, Sachs Rainer

- 1989 *Die Renaissancekeramik in der schlesische Fürstentumshauptstadt Brieg (Brzeg)*, [in:] J. Naumann (Hrsg.), *Die Keramik vom Niederrhein und ihr internationales Umfeld* (= *Beiträge zur Keramik* 3), Hetjens-Museum, Düsseldorf, s. 53–54.

Wachowski Krzysztof, Witkowski Jacek

- 2003 *Wrocław wobec Hanzy*, *Archeologia Polski*, t. 48, z. 1–2, s. 201–222.

Wawrzyniak Piotr

- 2012 *Najnowsze badania miast w województwie lubuskim. Wybrane Przykłady*, *Archaeologia Historica Polona*, t. 20, s. 131–159.

Weinhold Rudolf

- 1982 *Ton in vielerlei Gestalt. Eine Kulturgeschichte der Keramik*, Edition, Leipzig.

Wendland Ewa

- 2008 *Kawa, herbata i czekolada. Nowe napoje w osiemnastowiecznej Rzeczypospolitej – ich wpływ na życie codzienne*, Dom Wydawniczy DUET, Toruń.

Wenz Gunther

- 2009 *Coena Domini. Jedzenie i picie jako sakrament w tradycji chrześcijańskiej*, [w:] F.T. Gottwald, L. Kolmer (red.), *Jedzenie, rytuały i magia*, z niemieckiego przeł. E. Ptasińska-Sadowska, Warszawskie Wydawnictwo Literackie MUZA SA, Warszawa, s. 209–220.

Wieczorek-Kańczura Katarzyna

- 2018 *Przygotowanie posiłków*, [w:] J. Piekalski, K. Wachowski (red.), *Rytm rozwoju miasta na kulturowym pograniczu. Studium strefy placu Nowy Targ we Wrocławiu* (= Wratislavia Antiqua 23), Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, s. 282–287.

Wieczorek-Kańczura Katarzyna, Szajt Jakub

- 2018 *Noże, pochewki i okucia pochewek na noże*, [w:] J. Piekalski, K. Wachowski (red.), *Rytm rozwoju miasta na kulturowym pograniczu. Studium strefy placu Nowy Targ we Wrocławiu* (= Wratislavia Antiqua 23), Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, s. 296–322.

Wińska Krystyna

- 2000a *Szklanica z przedstawieniem świętych* [w:] M. Starzewska (red.), *Ornamenta Silesiae. Tysiąc lat rzemiosła artystycznego na Śląsku*, Wydawnictwo Muzeum Narodowego we Wrocławiu, Wrocław, s. 133.
- 2000b *Szklanica z personifikacjami Wiary i Sprawiedliwości*, [w:] M. Starzewska (red.), *Ornamenta Silesiae. Tysiąc lat rzemiosła artystycznego na Śląsku*, Wydawnictwo Muzeum Narodowego we Wrocławiu, Wrocław, s. 133.

Wiśłocki Marcin

- 1993 *XIV-wieczne krucyfiksy na Śląsku*, *Dzieła i Interpretacje*, t. 1, s. 5–26.

Wiśniewski Zdzisław

- 1992 *Przykłady form zagospodarowania posesji miasta lokacyjnego na Starym Mieście w Głogowie*, Śląskie Sprawozdania Archeologiczne, t. 33, s. 183–216.
- 1993 *Inwentarz zabytków ruchomych pozyskanych podczas eksploracji zasypiska wewnętrznej fosy miejskiej w obrębie wschodniej części placu Dominikańskiego*, *Silesia Antiqua*, t. 35, s. 331–354.

Witecki Jacek

- 2000 *Konew cechu sukienników z Lwówka, 1523*, [w:] M. Starzewska (red.), *Ornamenta Silesiae. Tysiąc lat rzemiosła artystycznego na Śląsku*, Wydawnictwo Muzeum Narodowego we Wrocławiu, Wrocław, s. 84.

Wojciechowska Iwona

- 2017 *Pierwsze znalezisko fragmentu naczynia kamionkowego „grupy Falkego” ze Stargardu*, *Materiały Zachodniopomorskie (Nowa Seria)*, t. 13, s. 253–258.

Wolański Marian

- 1996 *Ceny we Wrocławiu w latach 1506–1618*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław.

Wójcik-Kühnel Izabella

- 2005 *Bytom*, [w:] E. Tomczak (red.), *Skarby ziemi wydarte. Górny Śląsk i pogranicze*, Śląskie Centrum Dziedzictwa Kulturowego, Katowice, s. 122–123.

Wyczański Andrzej

- 1969 *Studia nad konsumpcją żywności w Polsce w XVI i pierwszej połowie XVII w.*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa.
- 1985 *La consommation alimentaire en Pologne aux XVIe et XVIIe siècles* (= Série Histoire moderne no 19), Publication de la Sorbonne, Paris.

Wyrobisz Andrzej

- 1968 *Szkło w Polsce od XIV do XVII w.*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich/Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, Wrocław-Warszawa.
- 1982 *Wytwórczość szklarska od połowy XIII do połowy XVII wieku*, [w:] *Polskie szkło do połowy XIX wieku* (wyd. 2), H. Limanowska-Noskowska (red.), Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław, s. 48–62.

Wysocka Irena

- 1999 *Naczynia i drobne przedmioty drewniane z wrocławskiego Rynku*, [w:] M. Jeżek, J. Klápště (red.), *Medievalia archaeologica*, t. 1, Archeologický ústav AV ČR, Praha–Wrocław, s. 101–124.
- 2001 *Wyroby drewniane. Produkcja i dystrybucja*, [w:] C. Buško (red.), *Rynek Wrocławski w świetle badań archeologicznych cz. 1* (= Wratislavia Antiqua 3), Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, s. 147–208.

Zaremska Hanna

- 1997 *Miejsca spotkań kultury masowej: karczmy i łaźnie*, [w:] B. Geremek (red.), *Kultura Polski średniowiecznej XIV–XV w.*, Instytut Historii Polskiej Akademii

Nauk/Wydawnictwo Naukowe Semper, Warszawa,
s. 239–255.

Zu[m] Tisch

2010 *Zu[m] Tisch! Meisterwerke aus der Sammlung Ludwig
von der Antike bis Picasso, von Dürer bis Demand,*
Ch. Vogt (Hrsg.), Kerber Verlag, Oberhausen.

Žďárská Anna

2014 *Středověké sklo z Prahy*, Národní památkový ústav,
Praha.

Żerelik Rościsław

2002 *W okresie rozbitcia dzielnicowego*, [w:] M. Czapliński
(red.), *Historia Śląska*, Wydawnictwo Uniwersytetu
Wrocławskiego, Wrocław, s. 46–76.

Żyromski Marek

2003 *Nawyki żywieniowe w dziejach rodziny polskiej*,
Roczniki Socjologii Rodziny, t. 15, s. 95–112.